

KAOS V KAPITALISTIČNEM GOSPODARSTVU SE VEČA

Vladno zametavanje socialnih problemov

Slepilo, ki ga delavstvo naroča, čita in podpira.—Svoj tisk zanemarija

Kapitalistični tisk, katerega čitajo in podpirajo milijoni ameriških delavcev, je vsa leta slepil ljudstvo s takozvanim ameriškim življenjskim standardom, s šundom ter zavajalnimi članki o silni gospodarski spretnosti ameriških industrialcev in finančnikov. V tej depresiji je za trpljenje milijonov brezposelnih ter njihovih otrok brezbrizen. Pikantnosti in storije o umorih so mu veliko važnejše, kakor pa npr. problemi, s katerimi se bore delavci in farmarji. Stavke in politične uspehe delavcev kapitalistični tisk večinoma ignorira. O mizeriji med premo-garji in njihovih naporih, da se izkopljejo iz nje, poročajo le listi v stavkovnih okrožjih, dnevnikri drugod pa objavijo tu in tam neznatno notico, tako da večina ameriškega prebivalstva ničesar ne ve o položaju in sedanjem boju rudarjev.

Splošna zmešnjava v industriji

Premogovniška industrija ni edina, ki je v kaosu. Ameriški kapitalizem, ki se je tako ponašal s svojo "vzornostjo", je v splošnem neredu.

Od postanka depresije ter polomov v Floridi in drugje je propadlo okrog SEDEM TISOČ BANK. 516 bank je zaprlo vrata od 1. jan. do konca maja t. l., 30 med njimi v Chicagu in okolici. Meseca junija so sledili nadaljni polomi. Udarjeni so največ delavci, farmarji in mali trgovci. Ene izmed propadlih bank so bile velike denarne ustanove z milijoni dolarjev kapitala. Stotine milijonov ljudskih prihrankov je šlo kapitalizmu v žrelo. Vladna kontrola je bila ničeva in izkazalo se je, da bančni in drugi zakoni protektirajo bančne manipulante veliko bolj kakor pa vlagatelje.

Tragedija pri teh polomih je, da so mnogi brezposelni delavci izgubili v propadlih bankah svoje zadnje in edine cente.

Kaj je z velikimi javnimi deli?

Obljubljena javna dela so bila največ obljube. Zahteva socialistov, da zvezna vlada razpiše petmilijardsko posojilo na sličen način kakor je prodajala takozvane liberty bonde, med kongresniki ni še dobila odziva, in še manj pri Hooverjevi administraciji. Ako bi socialistični predlog osvojili, bi prišlo pet milijard denarja zopet v cirkulacijo med ljudstvo. Podvzelo bi se velika javna dela, v katerih bi dobili zaposlitev stotisoči, del tega posojila pa se bi porabil za podpiranje brezposelnih. Ako se ne bo vlada in zbornica brigala zdaj, bo glad primoral prihodnjo zimo brezposelne v izgrede in tedaj bosta vlada in kongres morala nekaj storiti, hočeš, nočeš. Čemu ne bi rajše pametno planirala, da bi denar, določen za javna dela in v pomoč nezaposlenim toliko več zalegel?

Kaj naj počno delavci s stavbišči

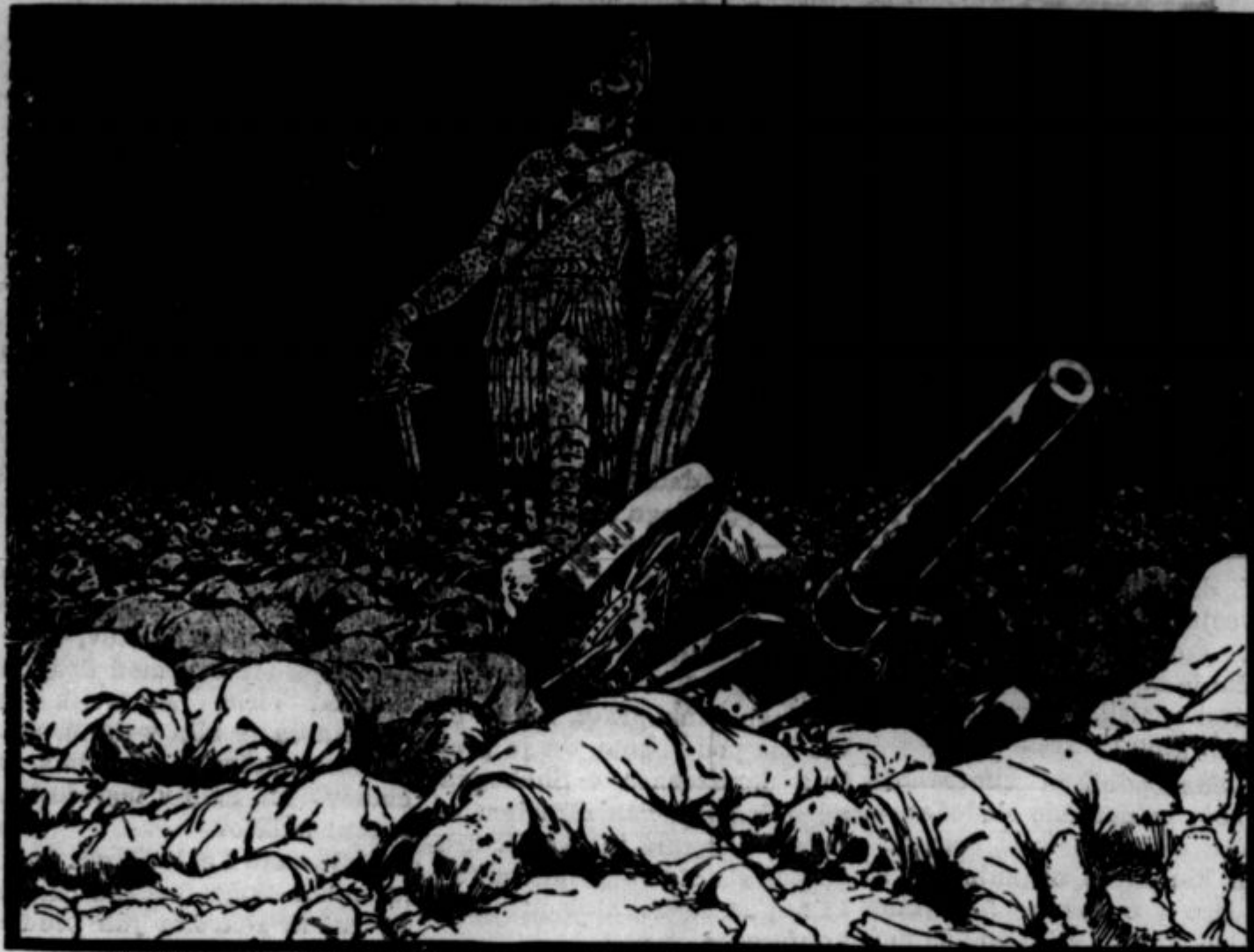
Razen polomov v bančnem sistemu in v industriji je udaril krah zelo močno takozvani ameriški real estate business, kar znači v tem slučaju stavbišča in stavbe v mestih in njihovi okolici. Milijone stavbišč so prodali špekulantje z zemljišči ameriškim delavcem in malim trgovcem po visokih cenah, ki so jih umetno določili. Pretežni odstotek teh "lot" nima danes niti polovične vrednosti, niti ni kupcev zanje. Cenijo, da je samo v Chicagu zarubljenih posestev v vrednosti štiri sto milijonov dolarjev. Kapitalistični listi imajo od svojih gospodarjev nalogo, da ne smejo pisati o tem krah, razen v obliki malih "novic", da ne bi razburili ljudstva. Real estate kompanije so namreč dale v letih prosperitete kapitalističnemu tisku milijone dolarjev za oglašanje stavbišč in domov, ki so danes večinoma tisti ljudje, kateri so jih kupili, težko breme. Mnogi ga sploh ne zmagujejo in so ob vse.

Gospodarski polom vsled raketirstva z zemljišči je pred par leti zadel posebno Florido. Upniki, ki so posojevali podvzetjam in okrajem v Floridi, so ob visoke vsote. Krah vsepovsod!

Apel na sodelovanje v borbi

Kaj pa ameriško delavstvo? Ali bo še vedno ostalo (Nadaljevanje na 3. strani.)

BREME EVROPE JE MILITARIZEM

Nemčija, Avstrija, Anglija in več ali manj druge dežele so v silni ekonomski krizi. Vsi priznavajo, da je depresija nastala radi posledic prošle svetovne vojne in nereda v obstoječem gospodarskem sistemu. Vojna v današnji dobi pa ima svoj temeljni vzrok v kapitalizmu. Milijone ljudi strada. Okrog dvajset milijonov delavcev v Evropi in Zed. državah je trajno brez zaslužka. Militarizem ima danes več ljudi pod orožjem in je veliko boljše pripravljen na klanje in rušenje kakor je bil l. 1914. Rane prošle vojne še niso zaceljene; milijone je bolnih in pohabljenih še iz prošlega klanja, militaristi pa se mrzlično pripravljajo, da zadajo človeštvu nove, še hujše rane. To je blaznost, ki bo ostala, dokler se delavski razred ne organizira dovolj močno ter zruši sedanji ekonomski nered in z njim kapitalizem.

DEPRESIJA POGNALA LJUDSTVO V VELIKO TRPLJENJE IN BEDO

Karl Pribram, profesor ekonomije na Frankfurtski univerzi v Nemčiji, je v svojem predavanju v Chicagu dejal, da je na svetu zdaj stalno okrog 19,000,000 delavcev nezaposlenih. To povzroča milijonom ljudi glad, državam pa milijarde škode. Vsled depresije so se dohodki na svetu znižali po njegovem računu okrog pet do šest milijard.

Gorje, ki tepe brezposelne, množi tudi samomore. Vsled slabe in nezadostne hrane je med ljudstvom tudi več bolezni, kar pričajo med našim narodom izčrpani bolniški skladi jugoslovanskih podpornih organizacij.

Nov klub JSZ v Veroni

Na sestanku v Veroni, Pa., katerega je aranžiral s. Jos. Snoy iz Bridgeporta, je bil z njegovim sodelovanjem ustanovljen nov klub JSZ., v katerega je pristopilo osem članov in članic. Tajnik je Tony Kresevič. Rock Lesar je zastopnik "Proletarca". Razmere v Veroni so silno slabe in brezposelnost velika.

V prihodnji številki na 4. strani

"O socialističnem
gibanju na
Slovenskem"

AKCIJA ZA OBNOVITEV FARMARSKO- DELAVSKE STRANKE V ILLINOISU

Socialisti so vpliven faktor v novi formaciji. — Enaintrideset unij zastopanih na konvenciji

V nedeljo 28. junija se je vršila v Chicagu konvencija za ustanovitev ukrajne organizacije illinoiske Farmer-Labor stranke. Navzročih je bilo okrog 150 delegatov, gostov in posameznih članov stranke.

Delegata je poslalo 20 lokalnih unij, spadajočih k ameriški delavski federaciji, in 11 od Amalgamated Clothing Workers of America; dalje okrajna organizacija soc. stranke in osem posameznih klubov. Razen teh je bilo zastopanih 16 raznih drugih delavskih organizacij. JSZ sta zastopala Frank Alesh in Chas. Pogorelec, klub št. 1 pa Anton Garden. Dva delegata je poslala tudi skupina, ki se je zadnje čase organizirala med Slovenci v Chicagu pod imenom podružnice F. L. stranke, ki pa nista bila priznana kot taka, pač pa kot posamezna člana.

Konvenciji je predsedoval David McVey od Lathers unije. Njen tajnik je bil Ed. H. Hammond. Pozdravni govor je imel Howard H. Williams od "Lige za neodvisno politično akcijo", ki je naglašal, da njegova organizacija ni politična stranka v pravem pomenu besede, pač pa si je nadelo nalogo pospeševati gibanje med delavci in farmarji za graditev močne delavske in farmarske stranke.

Takozvani uvodni govor ali "keynote speech" je imel C. L. Stroube, urednik lista "Federation News" (glasilo Čikaške delavske federacije). Dalje je nagovorila konvencijo Lillian Herstein od organizacije učitelje.

Program reorganizirane illinoiske Farmer-Labor stranke določa podržavljanje vseh temeljnih industrij; socialno zavarovanje delavcev v slučajih brezposelnosti, boleznih in ostarelosti. Izrekla se je za boj proti militarizmu, za svobodo govora in tiska, proti sodnim prepovedim, za ljudsko kontrolo nad davčnimi komisijami itd.

Njen program je v glavnem takozvani socialistični minimalni program, med maksimalnimi zahtevami pa je določba, s katero se reorganizirana F. L. stranka v Illinoisu izrekla za socializacijo temeljnih distributivnih in produktivnih industrij.

Tej stranki lahko pripadajo posamezniki in organizacije. Večina članov soc. stranke in socialisti v unijah v Chicagu so za sodelovanje z njo. V volilnih kampanjah bi obe delali skupno z enotno listo kandidatov, kakor predvidevajo voditelji tega gibanja.

Članarina za posameznike je \$3 na leto in za organizacije \$10. Vsa, ki bi agitala za demokrate ali republikance, ali sprejel nominacijo od njih, bo iz F. L. stranke avtomatično izključen, kakor določajo pravila.

Konvencija je sprejela sledeče resolucije: za zavarovanje brezposelnih; za 5-dnevni delavnik v tednu po 6 ur na dan; protest proti omejitvi volilne svobode manjšinskim strankam, ki jo je odobrila illinoiska postavodaja v svojem zadnjem zasedanju. Ta protestna resolucija pa je poslana governerju Emmersonu; sprejeta je bila

ZA OSVOBODITEV TOM MOONEYJA IN W. K. BILLINGSA

Delavske telovadne in sportske organizacije v Evropi so na povabilo odgovorile, da ne bodo sodelovale pri olimpijskih igrah, ki se bodo vršile v Los Angelesu, dokler bo californijska "justica" držala v zaporu Tom Mooneyja in Warren K. Billingsa.

Milwauski socialisti so imeli nedavno velik protestni shod, ki je sprejel apel na oblast v Californiji, da naj v interesu pravice spusti Mooneyja in Billingsa na svobodo.

Vzlic vsestranskemu pritisku pa je plutokracija v Californiji gluha, kar podžiga zavedne delavce k še vztrajnejšemu boju za osvoboditev teh žrtev.

Cerkev obsoja socialne krivice

"Leta 1929 so delavci producirali za 68 milijard vrednosti blaga, plače pa so prejeli 11 milijard. Razliko je spravil profitarški sistem", je rečeno v poročilu, ki ga je izdelala komisija za socialne zadeve, pripadajoča evangeljski cerkvi v Ameriki. Podatke o produkciji in plačah je dobila komisija iz statistik. Poročilo, ki ga je cerkev odobrila, pravi, da je sistem, v katerem se producira za profit namesto za potrebo, prokletstvo za človeštvo.

Brezposelnost v Angliji in Nemčiji

V Angliji je bilo koncem junija 2,620,000 brezposelnih, v Nemčiji pa okrog 4,000,000.

tudi resolucija za osvoboditev Mooneyja in Billingsa.

V odbor so bili izvoljeni, David McVey za predsednika stranke, za podpredsednika pa Ullman in Dwyer. Ed. H. Hammond je tajnik-blagajnik, zapisknikar pa Andrew Lafin. V eksekutivni odbor je konvencija izvolila 5 članov izmed navzočih delegatov. V odboru bodo zastopane vse pridružene organizacije, vsaka z enim članom. Redne seje eksekutive se vrše enkrat na mesec.

Konvencija državne organizacije Farmer-Labor stranke se bo vršila v jeseni ob času in v kraju, kjer se bo vršila konvencija državne delavske federacije. — Poročevalec.

IZID VOLITEV ZA REPUBLICANIZEM NA ŠPANSKEM

Republikanske stranke dobile večino. Mnogo ubitih v izgreh na dan volitev.

Volitve v ustavodajno skupščino v nedeljo 28. julija v Španiji, ki so imele odločiti med republiko in monarhijo, so izpadle v prilog republikancem, kar je bilo jasno od začetka prevrata. Volitve so bile svobodne, kakor le malokdaj prej v zgodovini Španije. Volilni boj je bil ljut. Po evropskem vzoru je tudi v Španiji vse polno strank, ki so se v tej kampanji še pomnožile.

Vsled temperamentnosti volilcev ter napetosti med pristaši raznih struj, je ponekod prišlo do pretepev in pobojev, v katerih je izgubilo življenje 10 do 15 ljudi.

V kolikor so bili glasovi preštet v nedeljo večer in v ponedeljek, je razvidno da je izšla iz volilnega boja socialistična stranka kot najjačja, toda nobena ni dobila potrebne večine, vsled tega je pričakovati v novi zbornici težkih bojev, posebno še, ker je zmagala v Kataloniji struja, katera je za dualizem, medtem ko so skoro vse ostale stranke, razen gotovih provinc, za centralizirano formo španske države.

Konstituanta bo sestavila ustavo republike in pripravila tla za nove volitve v državni zbor.

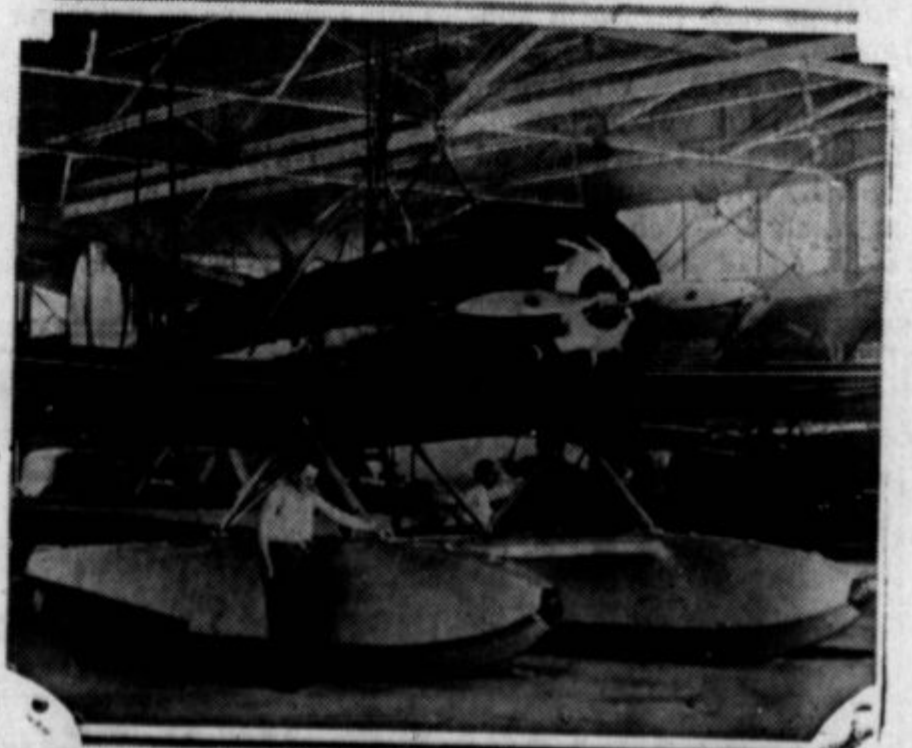
Tudi v Floridi se giblje

V Floridi, katero pretvarjajo v državo parazitov, špekulantov in proletarcev, je članstvo soc. stranke naraslo prošle tedne okrog 50 odstotkov. Ena najjačjih socialističnih postojank je v Tampu.

Za krajši delavnik

Nemška socialistična stranka je na svoji konvenciji 1. junija sprejela predlog, da se bo borila za skrajšanje delavnika, ki naj ne bi bil več kot 40 ur na teden. Namen stranke je spravi skozi parlament postaviti, ki ga bo znižala do omenjenega števila ur. Njen statistični biro dokazuje, da bi to znižanje pomenilo zaposlitev več sto tisoč delavcev, ki so zdaj med brezposelnimi.

AEROPLAN ZA POLET V AZIJO

Na sliki je aeroplan, s katerim namerava Chas. Lindberg preleteti Pacifik ob Alaski ter Sibiriji na svoji poti na Kitajsko. Njegova žena gre z njim.

Glasovi iz Našega Gibanja

Delavstvo ima moč, ako hoče

Na zahteve delavcev se odgovarja z ječami, puškami, sodnimi prepovedmi in s smrtnimi obsodbami. Najnovejši dokazi so doprinešeni v stavki premogarjev v Kentuckyju, W. Virginiji, Pennsylvaniji in Ohiju. Kaos premogovniške, ki je ena temeljnih industrij v tej deželi, jih je pritiral v razmere gladovanja in brezpravnosti. Premogarji so se dvignili in sporočili svetu, da je mera polna, toda oblast ameriškega kapitalizma je nastopila proti njim z običajnimi metodami, zapopadene v policijskih krepeljih, v bombah, ki povzročajo solzenje, v puškah, krogljah, gorjačah, mučenjih v zaporu, groznjah in sodnih prepovedih.

Tudi v sedanjem boju premogarjev teče kri. Pennsylvania je znova dokazala, da vzlic svojemu "progresivnemu" gvernerju ni progresivna dežela nego domena profitarjev, ki nimajo do delavcev nikakih obzirov. Delavci, vaš boj bo olajšan, ako ne hante dajati kapitalizmu politično moč in si zgradite svojo.

ZAPISNIK ILL. — WISCONSINSKE KONFERENCE J. S. Z.

Konferenca soc. klubov in kulturnih ter podpornih društev Prosvetne matice se je vršila v Chicagu, Ill., dne 30. maja 1931 v Lawndale Masonic templu. Sejo je otvoril tajnik Konference Anton Garden ob 9:30 dopoldne.

Zastopani so sledeči klubi JSZ.:

Št. 1, Chicagu. Joško Oven, Frank Alesh, John Rak.

Št. 20, Chicagu. Geo Maslach.

Št. 37, Milwaukee. Joe Radelj in A. Kamnikar.

Št. 180, West Allis. A. Demšar. (Ni bil navzoč. O-klubu je poročal A. Vičič, ki je bil tam na agitaciji.)

Št. 45, Waukegan. Vinko Pink.

Št. 235, Sheboygan, Fr. Nagode.

Angleški odsek kluba št. 1. Katherine Beuk.

Angleški odsek kluba št. 37, Milwaukee. A. Kamnikar.

Društva Prosvetne matice:

Št. 1 SNPJ., Chicagu, Peter Bernik in Frank Zaitz.

Druš. Bled št. 19 JPZS., Milwaukee. Joe Krainz.

Druš. št. 102 SNPJ., Chicagu. Mary Udovich, Angeline Zaitz.

Št. 344 SNPJ., Sheboygan, Fr. Nagode.

Št. 192 SNPJ., Milwaukee. Mary Oven, Mary Mihelčič.

Št. 449 SNPJ., Cicero. John Thaler.

Št. 559 SNPJ. Johnny Kopač, John Rak.

Št. 584 SNPJ., Milwaukee. A. Kamnikar.

Št. 16 SNPJ., Milwaukee. Albert Hrast. (Tajnik tega društva je sporočil tajniku Konference, da vprašanje volitev zastopnika ni prišlo na društveno sejo, pooblaščen zastopnik pa je Albert Hrast. To društvo je bilo vedno zastopano tudi na vseh prejšnjih konferencah.

Čitalnico SND., Waukegan, je zastopal Fr. Velkvrh.

Izobraževalni in dramski odsek SND., Waukegan, je zastopala Anna Mahnic.

Druš. št. 14 SNPJ., Waukegan. Zastopnik Steve Štefanc.

Razen teh je bilo prisotnih večje število somišljenikov iz vseh zastopanih naselbin.

Zapisnik prejšnjega konferenčnega zborovanja sprejet kot čitan.

Sledi poročilo tajnika Antona Gardna, ki se glasi:

Ker od zadnjega zborovanja v Sheboyganu ni bilo izrednih aktivnosti v področju okrožne Prosvet. matice, se bo to poročilo nanašalo bolj na priporočila glede bodočnosti. Mimogrede naj omenim, da sem od prejšnjega tajnika sodr. Judnicha iz Waukegana prejel vsoto \$9.47 kot blagajno okrožne matice. Poštne je bilo med tem časom 65c. Preostanek je torej \$8.82, kar je poleg dveh delnic za dom JSZ premoženje organizacije.

Na zadnjem zborovanju je bilo sklenjeno, da se spomladanska konferenca vrši koncem aprila ali začetkom maja. Stvar pa je bila prepuščena v končno določitev datuma kluba št. 1 in odboru okrožne Prosvetne matice. Da se konferenca ni vršila bolj zgodaj, je vzrok to, ker je bil v pretekli sezoni, kot običajno, klub preobložen s svojimi priredbami. Sodr. grom se je datum 30. maja zdel najbolj pripraven za konferenco, kar je razlog, da smo se šele danes zbrali skupaj.

Zadnje zborovanje je tudi zaključilo, naj odbor pripravi za konferenco kakšen načrt glede bodočih aktivnosti okrožne organizacije, največ pa, kako izboljšati finančni položaj. Zadnje ni poseben problem, ker je okrožna matica le nekakšna distriktna federacija soc. klubov in delavstvu naklonjenih društev ter drugih organizacij. Konference so njena glavna funkcija. Večja gmotna sredstva so potrebna le tedaj, ako okrožna matica vrši poleg tega še druge aktivnosti, na primer aranžira in financira predavateljske ture, kar se v pretekli sezoni ni vršilo, v poletnem času pa ni misliti na kaj takega. S tem ne mislim

VODNA SILA JORDANA ZA ELEKTRARNO

Tudi svetopisemska reka Jordan mora služiti moderni tehniki. Slika prikazuje umetno strugo reke Jordan, napeljana za elektrarno, ki bo oskrbovala z elektriko vso severno Palestino. Konstruktorska dela za spremenitev struge v prid elektrarne so bila v glavnem dovršena že koncem prejšnjega leta.

reči, da bi okrožni organizaciji večje sredstva ne došla dobro. Porabila bi jih lahko za ojačanje delavskega gibanja in delavske misli. Torej potrebuje tudi gmotna sredstva.

Glede bodočega zborovanja je moje priporočilo sledeče:

Vrši se naj redna priredba vseh klubov in organizacij, ki spadajo v okrožno Prosvetno matico, enkrat v jeseni, če mogoče 6. sept. Vršila naj bi se v obliki izleta ali piknika, če mogoče v Waukeganu, ki je nekako središče tega okrožja. Ta priredba naj bi ne bila navaden izlet, ampak sestanek našega delavstva, na katerem naj bi nastopili govorniki v angleškem in slovenskem jeziku. Povabilo naj bi se pevski zbor "Naprej" iz Milwaukee in "Savo" iz Chicaga in poskrbelo naj bi se tudi za športno igro med mladino, ako mogoče. V slučaju, da bo to v bistvu sprejeto, bi podrobno izdelal odbor zaeno s klubom, kjer bi se izlet vršil. Stvar je izvedljiva in uspeh zagotovljen, ako se naši sodrugi in simpatičarji zavzamejo zanjo.

V tem slučaju bi zborovanje kot tako lahko odpadlo; kaj bi se pa vršilo, bi se obdržavala le krajša seja.

Glede aktivnosti v prihodnji zimski sezoni bi priporočal, da se po naselbinah organizira eno ali več predavanj, če mogoče predavateljsko turo pod pokroviteljstvom okrožne Prosvetne matice. To ako bodo sredstva dopuščala. Mislim, da bi jih nekaj dobili s skupnim izletom, in upam, da nekaj napravimo tudi v zvezi s tem zborovanjem. Na en ali drug način so predavanja izvedljiva tudi po iniciativi klubov, prosvetnih organizacij ali društev, ako je v njih želja in volja. Odvisno je, koliko so sodrugi aktivni v svojih klubih in delavstvu naklonjenih organizacijah.

Vprašanje glede predavanj in sličnih priredb omenjam tukaj radi tega, da se ima stvar v vidiku že sedaj, ker za uspeh istih je potrebno, da se sentiment sistematično gradi. Tudi iz organizatoričnih razlogov je to priporočljivo.

Poročilo tajnika Gardna spre-

jetu na znanje, o priporočilih pa se razpravlja v tozadnjih točkah dnevnega reda.

Poročila organizatorjev:

Vinko Pink pravi, da je bil ves čas pod vtisom, da je prejšnja konferenca v Sheboyganu določila organizatorjem sestaviti program in urediti drugo potrebno delo za prireditev, ki naj se bi vršila ob priliki te konference.

A. Kamnikar poroča o slabih delavskih razmerah v milwauškem okrožju, o težkočah in bojih. Vseeno beležijo napredek.

D. Lotrich pravi, da je razumel svojo nalogo istotako kakor sodrug V. Pink. Pravi, da brez bojev tudi v Chicagu nismo. Poroča o akciji v Illinoisu za zavarovanje delavcev proti nezaposelnosti.

Poročila zastopnikov.

John Rak poda kratek obris dela v klubu št. 1. V angleškem (mladinskem odseku kluba) je 20 članov, kar je lep napredek.

V. Pink poda sliko razmer v Waukeganu. Klub št. 45 deluje v zvezi okoliškov mogoče. Pomagali so soc. pev. zboru "Zarja" v Clevelandu. Zadr. družniki v Waukeganu tudi žele, da bi Proletarec večkrat priobčil kak članek agitacijskega značaja za zadr. društvo. V Waukeganu imajo Slovenci združeno prodajalno, ki uspeva.

Jože Radel poroča, da je v klubu št. 37 v Milwaukeeju mnogo živahnosti. Radi obremenjenosti prejšnjega tajnika je bil izvoljen novi, seje so dobro obiskane, aktivne so v veliki meri tudi sodružice in klub je precej napredoval v članstvu. Na agitaciji za Proletarca je v milwauškem okrožju zelo uspel s. A. Vičič.

Kamnikar pravi, da ima mladinski odsek kluba št. 37 (Milwaukee) 25 članov. So zelo agilni, se bavijo z agitacijo in sportom, kooperirajo s klubom št. 37 in s stranko. Imajo zanimive diskuzije o socialnih političnih in ekonomskih vprašanjih.

Geo Maslach opisuje položaj v srbski naselbini v Chicagu in med njihovih ljudstvom v splošnem. Cerkev ima med njim velik vpliv, ki skupno s takozvanimi patrioti dominira društveno in socialno življenje srbskih naseljencev. Njihov klub št. 20 ima 29 članov. Skušali so organizirati tudi mladino pod direktnim YPSL., toda načrt ni uspel. Skušali bodo znova po načrtu, da mladinski odsek pripada klubu.

A. Vičič poroča o razmerah v West Allisu. Kot drugod, so spori tudi tam ovirali razmah soc. kluba. Izgleda pa, da se zdaj obrača na bolje.

Fr. Nagode pravi, da so imeli pod okriljem kluba v Sheboyganu par sestankov, katerih se je udeležil med drugimi tudi A. Vičič. Agitacija za Proletarca je bila v danih razmerah uspešna. Klub ima 23 članov. Za delo v bodoče ima precej načrtov.

Katherine Beuk poroča o delu mladinskega odseka kluba št. 1. Iz Detroita jim predlaga mladinski odsek, da se bi aranžiralo medsebojne debate. Namreč, da se določi predmet, o katerem naj debatirajo predstavniki enega odseka za, in od drugega proti. O predlogu se sedaj vrše posvetovanja glede predmeta in detaljev.

Društva Prosvetne matice.

P. Bernik pravi, da je druš. št. 1 SNPJ. Prosvetni matici naklonjeno in ji že dolgo pripada. Bojev v tem društvu ni.

Mary Mihelčič od "Venere" št. 192 SNPJ., poroča o uspehi prvomajski prireditvi tega društva, ki je napredno in rado sodeluje v koristnih podjetjih. Mary Oven od istega društva priporoča, da naj bi se aranžiralo v tukajšnjih naselbinah predavateljsko turo, na kateri bi nastopila sodružica Anna P. Krasna. Društvo ima že nekaj gmotnih sredstev v ta namen.

A. Kamnikar od druš. "Badger" SNPJ. pravi, da so v mišljenjih članov društva sicer razlike, toda pomoči na delavskem polju ne odrekajo.

Johnny Kopač od druš. Pioneer SNPJ pravi, da delujejo bodisi v društvu in v drugih ustanovah za napredek in prosep delavstva.

Mary Udovich, zastopnica druš. "Nada" št. 102 SNPJ., pravi, da je to društvo že od nekada znano kot napredna postojanka. V Prosvetni matici, oziroma pred njo v Izobraževalni akciji, je od začetka. Ce je v društvu tu in tam kak prepriček, je le lokalnega pomena.

John Thaler od druš. 449 SNPJ. poda kratko poročilo o delovanju rojakov v Cicero in izraža nado, da bodo Prosvetni matici in delavskemu gibanju vobče postali še bolj naklonjeni.

S. Štefanc od druš. št. 14 SNPJ., Waukegan, pravi, da ni socialist. Opazuje pa naše delo in želi napredek delavski stvari.

J. Krainc, Milwaukee, pravi, da druš. Bled JPZS., katerega zastopa, obstoji komaj eno leto, toda je že v Prosvetni matici in je sploh za sodelovanje v naprednih akcijah.

Fr. Velkvrh, zastopnik Čitalnice Slov. nar. doma v Waukeganu pravi, da je prošlo zimo izposodila več knjig kot kdaj poprej. Čitalnica je trdna ustanova, ki je v teku pet let storila veliko na polju prosvet-

nega dela v Waukeganu in North Chicagu.

Anna Mahnic izvaja, da Izobraževalni-dramski odsek Slov. nar. doma goji predvsem dramatiko. Vprizarja igre pod okriljem SND., kluba, čitalnice in društev. Odsek ima 64 članov.

Fr. Nagode pravi, da je druš. št. 235 SNPJ. v Sheboyganu napredno, je v Prosvetni matici in upa, da ostane.

Albert Hrast izvaja, da je druš. št. 16 SNPJ. v Milwaukeeju aktivno v Prosvetni matici od začetka. Pravi, da on ni tu oficilen zastopnik društva, nego le kot gost zaeno z večjo skupino Milwaukeečanov. Zdi se mu čudno, kako to, da društvo ni dobilo povabila od tajnika Konference za izvolitev delegatov.

A. Garden pojasni, da je pisno poslal, toda se je brzkone izgubilo, ako ni bilo prečitano na seji.

Vsa poročila zastopnikov so bila sprejeta na znanje. (Dalje prihodnjič.)

Naša agitacija v Springfieldu

Springfield, Ill. — Računajo, da je v Springfieldu okrog 100 slovenskih družin. Lep odstotek jih je naročenih na "Proletarca"; eni so mnenja, da brzkone večji kot kdaj poprej.

V tej naselbini kakor v drugih, so rojaki eni tu, drugi tam. Imajo razprtije, kakor drugod. Eni so navdušeni za delavsko gibanje, drugi so prepričani s predsodki in mislijo, da so pametnejši, ker mrze borbo svojega razreda proti obstoječi mizeriji. Saj niti ne vedo, da so zoper sebe. Zato je potrebno širiti mednje tak list, ki jim to jasno dopoveduje in jih pridobiva na pot spoznanja za borbo proti izkoriščanju in drugim krivicam.

V Springfieldu sem dobil 30 naročin. V načrtu sem imel večji uspeh, toda sodrugi in sodružice so mi zagotovili, da je že to velik, veliko večji, nego so oni pričakovali v teh razmerah. Saj so mi v začetku rekli, da bom dobil kvečjemu štiri nove. In oni poznajo svojo naselbino.

V nedeljo 21. junija se je vršil v S. N. D. mal shod in potem diskuzijska seja kluba št. 47. To zborovanje se je vršilo po izključeni seji druš. SNPJ. V svojem govoru sem omenjal delo soc. gibanja v starem kraju pred in po sprejemu tivoljske resolucije, dalje o položaju tukaj, v Evropi, o delavskem gibanju članov in prej ter o podrobnih aktivnostih v naši JSZ.

Poudarjal sem, da si ameriško delavstvo povzroča največjo škodo, ker radevolje naroča in bere kapitalistični tisk, delavskega pa se na vse pretege brani. V stanovanjih delavcev povsod dobite zavajalne in kapi-

talistične liste, zato pa imamo Hooverjevo prosperiteto, katero je v to mesto za en dan osebno prinesel.

Na tem sestanku je bilo kakih 35 oseb. Diskuzija je trajala do 7. zvečer. Razpravljalo se je tudi o govorniškem turgu, na katero je za to okrožje od JSZ. in tajnika klubov ter društev okrožne Prosvetne matice povabljen Anna P. Krasna. Klub bo imel enkrat v jeseni tudi dramsko predstavo.

Naši sodrugi so se pritoževali, ker je v mestu Springfield soc. gibanje med Amerikanci neznanost. Sugestirali so, da naj urad JSZ. vpliva na strankino organizacijo v tej državi, da posveti nekaj svoje agitacije za pojačanje soc. postojanke v Springfieldu in okolici. Dal sem nekaj priporočil, kako lahko naši sodrugi pripomorejo do poživljenja county organizacije.

Klub št. 47 je aktiven in ima zelo sposobne moči. Med takimi sodrugi in sodružicami se nikoli ne počutiš tujega. Kot sem že omenil, večina udeležencev na tem sestanku je bila na zborovanju vse popoldne do 7. zvečer. JSZ. ima v springfieldskem klubu močno moralno silo. S povečano cirkulacijo Proletarca bo s časoma dobil v naselbini še več simpatij in odziva.

Pri agitaciji so mi šli na roko John Goršek ml. s svojim avtom skozi tri dni in pol; Julija Kermelj, razumna sodružica, ki se je poglabljevala v delavski pokret še ko je bila v Trbovljah; njen soprog Frank Kermelj; dasi ga je bolela noga, je vseeno hodil z menoj, dokler je mogel, potem pa je stopil na njegovo mesto Josip Ovca. Pleskal je hišo, toda je to delo pustil, da je meni pomagal. Vsem tem in drugim, ki so mi naklonili sodelovanje, iskrena hvala.

Posebno hvalo sem dolžan še Josipu Ovci ter njegovi soprogi, kjer sem imel dom. Bila sta mi ves čas v oporo, in o vsem smo se pomenili kot stari prijatelji. Taka domača atmosfera je potovalnemu agitatorju v vzpodbudo, da vrši svoj posel s toliko večjim veseljem in naravno, da so vsled tega tudi uspehi večji.

Upam, da ko pridem v to naselbino kdaj pozneje po enakem poslu, da bo Proletarec ohrani ne le vse sedanje naročnike, nego si med tem pridobil tudi več novih.

Anton Vičič.

S. P. v Washingtonu

V mestu Spokane, država Washington, je bilo v prvi polovici junija ustanovljenih sedem novih socialističnih lokalnih in trije v okolici. Pred leti je bila socialistična stranka v tej državi zelo močna. Sedanja kampanja ji povrača njevodno prejšnjo moč in živahnost.

Sodrugi in sodružice!

Zdaj, ko so delavci sami spoznali, da so jih kapitalistični politiki republikanske in demokratske stranke varali, imate priliko, da agitirate za jačanje svoje stranke toliko uspešnejše.

Ustanovite klube JSZ. povsod kjer jih še ni in pojačajte obstoječe.

KLUBOM IN DRUSTVOM

ALI želite svojim priredbam čimveč moralnega in gmotnega uspeha?

OGLAŠAJTE JIH V PROLETARCU!

Vičičeva tura v južnem Illinoisu

S. Anton Vičič, ki je na agitaciji za Proletarca zdaj v Illinoisu, obišče ali pa že je obiskal na svojem poslu sledeče naselbine: Virden, Auburn, Girard, Carlinville, Gillespie, Benld, Staunton, Livingston, Panama, Mascoutah, Nokomis, Kincaid, Taylorville, Lincoln in več drugih v Illinoisu. V državi Missouri bo podvzel agitacijo za razširjenje lista v St. Louisu.

Naročnike, sodruge in somišljenike prosimo, da mu naklonijo pomoč pri tem delu. Dober uspeh mu bo omogočen le z vašim sodelovanjem. — **UPRAVNIŠTVO.**

Socialistični piknik v Clevelandu

Cleveland, O. — Piknik soc. stranke mesta Cleveland se vrši v nedeljo 26. julija na Rybak's Grove, Turney Rd. Vzemite 105th in Turney Rd. karo ter se peljite do Turney Rd. ali Garfield Blvd., od kjer se odpeljete na mesto s trukom.

Govoril bo Wm. Svoboda, socialistični župan mesta Racine, ki je drugo največje mesto v Wisconsinu. Med govorniki bo istotako Jos. Martinek, urednik češkega delavskega lista in socialistični kandidat za koncilmana v II. distriktu.

Ta pikniški vrt je zelo lep in ima senčen gozd v ozadju. Za zabavo udeležencem bodo prirejene razne igre in tekme. Plesalcev bo na razpolago dobra godba. Okrepčil ne bo manjkalo.

Vpliv socialistične stranke bo raste in njen pritisk na trupe bo učinkoval, ako se delavstvo v čim večjem številu udeležilo njenih prireditev.

J. K Rebel.

Aktivnosti kluba št. 21 JSZ v Kansasu

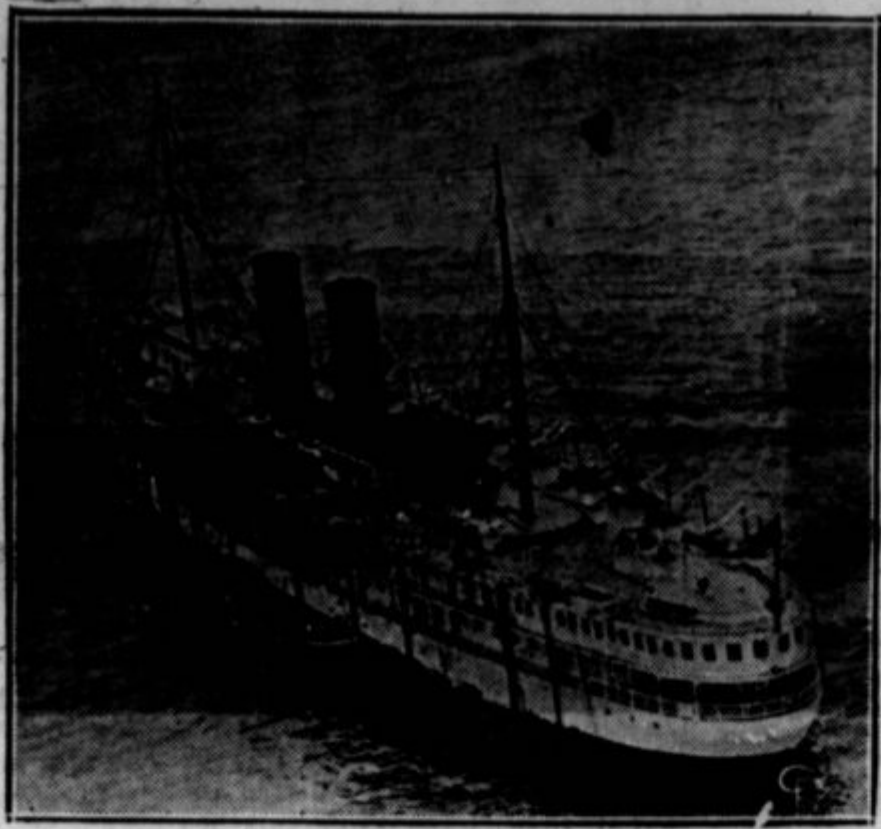
Seja kluba št. 21 JSZ. se je vršila 14. junija 1931 v Cockerill-u, Kansas. Predsedoval je s. John Tratar.

Tajnik s. Anton Šular je podal obširno poročilo o delu in stanju kluba. Klubova gotovina ne presega niti pol desetaka, ker imajo v teh razmerah pač slabe vire. Večina članov je brez vsakega zaslužka. Klub poseduje bogato knjižnico, v katero je nedavno nabavil zopet nekaj novih znanstvenih knjig. Članstvo se knjižnico pridno poslužuje. Sodruzi so primeroma aktivni, vendar pa je potrebno, da smo v delovanju v teh časih živahniji. Da pride v klub več življenja, priporočajo gojitev petja in dramatike, česar se s uspehom poslužujejo nekateri drugi klubi. Posebno dramatika je v malem obsegu izvedljiva. Ne zahteva tolikšen ansambel kakor pevski zbor in vrhutega se z dramskimi predstavami lahko veliko storijo za razredno zavest in našo agitacijo. Zainteresirati se bi moralo v to tudi mladino.

Program letošnje prvomajske slavnosti je pokazal, da naša mladina ima smisel in voljo za dramatiko. Upati je, da bo obširno število posebele priredbe. To bo klubu pomagalo ne samo do večjih aktivnosti in udeleževanja, nego tudi do večjih gmočnih sredstev, ki jih potrebuje v agitaciji.

Izvoljen je bil odbor treh članov, ki ima nalogo izvesti po možnosti ta priporočila. Dalje je tajnik predložil korespondenco med klubom ter tajnikom Ross Magill-om od državne stranke organizacije. Tiče se sklicevanja shodov v Pittsburghu in Fort Scottu. Ker je opažati med ameriškiimi sodrugi in simpatičarji več zanimanja za stranko kot kdaj prej po vojni, in ker je naš klub buja za socialističnih aktivnosti in jugovzhodnem Kansasu, klub sklene, da naj tajnik z vplivnimi ameriškiimi sodrugi v Pittsburghu aranžira konferenco, na kateri se določi čas in druge podrobnosti za sklicanje enega ali več velikih shodov (mass meetings) v Pittsburghu in Fort Scottu.

IZLETNIKI V NEPRILIKAH

Parnik "Harvard", ki prevaža izletnike ob obrežju Pacifika med Los Angelesom in San Franciscu, je nasledel od take sreče v nesreči so bili potniki na francoskem izletniškem parniku "St. Philibert", ki se je potopil 14. junija blizu mesteca St. Nazaire. Le okrog 10 oseb se je rešilo, 500 pa so jih zagrebli valovi. Parnik je bil star in prenatrpan s potniki. V nevihti, ki je divjala, je bil potopljen šipoma, da o kakih rešitvah ali klicih na pomoč ni bilo niti govora. Ako se bi gledalo za varnost ljudi in manj za profit bi te nesreče ne bilo.

Z zadovoljstvom se je vzelo na znanje, da namestava skupina starih sodrugov obnoviti soc. tednik "Appeal to Reason". Apelira se na naše rojake, da grede tej akciji na roke, da bo list spet upostavljen.

Klub je naročil tudi 50 iztisov tednika "American Guardian" (Prej American Miner, oziroma Oklahoma Leader). ki bo izšel v posebni izdaji s propagandističnim gradivom za oprostitev Mooneyja in Billing-sa.

Število naročnikov Proletarca se drži na enaki stopnji. Upati je, da se delovne razmere v par mesecih vsaj nekoliko izboljšajo in tedaj bo treba poživeti agitacijo tudi za list, ker bo več izgleda za uspeh.

Prihodnja redna seja kluba bo spet v Cockerillu drugo nedeljo v juliju (12. julija) ob 2. pop. Sodruzi in somišljeniki, udeležite se v čim večjem številu. — **John Šular**, zapisnikar.

Razne vesti iz Bridgeporta

Bridgeport, O. — Piknik kluba št. 11 in njegovega pevškega zbora, ki se je vršil 21. junija, je izpadel povoljno in moralnem oziru, ne pa finančno. Vzrok je stavka, pa tudi poprej niso tukajšnji premogarji in drugi delavci nič zaslužili. Pri vsem tem je bilo zabave dovolj in ljudje so bili veselo razpoloženi. Hvala vsem, ki so nas posetili.

Klub št. 11 je na svoji seji dne 21. junija določil, da se bo prihodnja konferenca soc. klubov in društev Prosvetne matice vršila tretjo nedeljo v septembru dopoldne v društveni dvorani v Bridgeportu. Datum zborovanja je torej 20. septembra. Klube in društva prosimo, da to upoštevajo.

Prihodnja seja kluba št. 11 bo 21. julija ob 7. zvečer namesto 19. julija. Ta sprememba velja samo za prihodnjo sejo. Preložena je radi tehtnega vzroka.

Stavka premogarjev se nadaljuje. Obe uniji (NMU in UMW) sta na delu in obe poročata o uspešnem organiziranju premogarjev. Vesti o stavki so v mnogih listih netočne. Povsod so začeli izganjati premogarje iz kompanijskih bajt.

Izgleda, da stavka ni dobro podvzeta. Nastala je brez pripravljenosti kot protest proti razmeram. Eni delajo, drugi stavkajo. Toda s tem odporom so trpini iz rovov opozorili javnost na svojo mizerijo. Dosti to ne bo izdalo. Predno pridejo izboljšave v njihove delovne razmere, je potrebno, da postanejo delavci močni na političnem polju in si zgrade resnapereden, složen unijski pokret.

V nedeljo 18. julija bo imelo druš. št. 476 SNPJ. v Salemu, O., piknik in shod, na katerem se bo skušalo ustanoviti klub JSZ. Somišljeniki iz naselbin West Point, Girard in drugih v okolici so vabljeni, da pridejo na to prireditev ter vzpodbujajo svoje rojake na pristop. Zdaj bi sploh tega ne bilo treba, če bi bili delavci malo bolj

energični, ker bi moral vsak sam skrbeti, da se čimprej pridruži delavski politični stranki. Izkoriščani smo na vseh straneh. Stavke priganjstvo, brezposelnost in izkoriščanje mora odpreti oči vsakemu, kdor le hoče, da vidi.

Joseph Snoy, tajnik konference JSZ. za vzhodni Ohio in W. Va.

O stavki v vzhodnem Ohiu

Piney Fork, O. — Kakor je premogovniška industrija vsa iz reda, tako je tudi stavka disorganizirana vzlic dvema uni-jama. Bojevitost stavkarjev je bila vzorna.

Neprilika je razdvojenost organizacije. UMW napravi sporazum s kompanijo ali premirje, člani in pristaši NMU pa piktirajo z zahtevo za nadaljevanje stavke. Bilo bi res na mestu, da bi premogarji stavkali vsi in povsod do zmage v vseh krajih.

Vsako jutro je nam vevalela dolžnost, da smo se zbrali za masno piktiranje. Skebje so se prikazovali od vseh strani. Kompanije in šerifi so oborožili mnogo mož, katerih naloga je razbijati demonstracije premogarjev, piktiranje ovirati ali zabraniti in terorizirati stavkarje. V množice ljudi so metali bombe za solzenje, pretepači so tolkli po delavcih in vsako jutro so jih odgnali nekaj v zapor. Prepovedovali so nam rabo cest in bati se je bilo, da bodo pobojniki napravili masaker.

NMU si v tej stavki prizadeva, da bi jo kompanije priznale, toda ne kažejo nikake volje, da se bi pogajali z njo. Več prilike ima UMW. Radi napetosti se je pojavila nevarnost nasilnih akcij, s katerimi bi delavci v tem položaju nič ne doseglji, tipeli pa težke posledice. Starejši, skušeni rudarji so dne 19. junija sklicali shod v Odd Fellows Hall, na katerega so povabili organizatorje U. M. W. unije, katere so premogarjem pozdravili s ploskanjem. Apelirali so nanju, da naj nam pomagajo pri ustanovitvi UMW in v borbi. Prizor je bil dramatičen in marsikdo je bil ginenjen. Dvorana polna brezmočnih rudarjev, ki so brez sredstev, voljni boriti se, toda so začeli dvomiti, da jim bi nova organizacija mogla pomagati. Pa so se spomnili stare UMW., katere je bila tu razbita v zadnji veliki stavki. Ko smo še služili po \$12 dnevno smo udrihali po teh odbornikih UMW, razbijali moralo v uniji, tolkli po naprednih rudarjih, danes, ko je sila, pa so se rudarji spomnili svoje stare UMW in nekdanjih njenih bojovnikov ter apelirajo nanje za pomoč in sodelovanje. Iz Penne sem čel poročilo, da že bi danes imela UMW tak odbor, kateremu bi članstvo zaupalo, pa se bi unije spet oklenilo. Toda Lewis je diskreditiran, umakniti pa se noče.

V UMW je na tem shodu prijavilo pristop 240 rudarjev. Lokal, kateremu je svoječasno Lewis odvzel čarter, je bil ob-

Vladno zametavanje socialnih vprašanj

(Nadaljevanje s 1. strani).

pri taktiki brezplodnega kritiziranja v malih družbah, ob enem pa podpiralo kapitalistični stranki, kakor doslej?

Vse, kar se je v teh par letih dogodilo v deželi, so socialisti predvidevali in delavstvo PRAVOČASNO svarili. Toda namesto, da se bi organizirali in si varovali svoje interese, so drli za Smithi in Hooverji. Koristili bodo sebi in svojim otrokom, ako priznajo svojo zmoto in se pod okriljem socialistične stranke oprimejo vsaj zdaj borbe proti kaosu in kapitalizmu.

novljen. Izvoljen je bil odbor petih mož za pogajanja s kompanijo. Zahteve so navedli majhne, med drugimi tudi to, da mora družba vpsoliti nazaj vse rudarje, kar pa je odklonila. Pozneje je na ta pogoj pristala in napravljeno je bilo premirje, da se z delom prične 21. junija. Vrsta piktetov pa je močna in stavka se nadaljuje. **Nace Zlemberger.**

Socialistično in komunistično gibanje

Detroit, Mich. — Kluba št. 114 in 115 JSZ v naši naselbini sta aranžirala debato o predmetu označen v naslovu, da se s tem pripomore med našim članstvom k čiščenju pojmov. Vplivalo bi to dobro tudi na zblizevanje delavskih struj in očno do skupnega dela, katero je v sedanji krizi tako nujno potrebno.

Sodrug Česen od kluba št. 115 je zagovarjal socializem, s. J. Drobnič od istega kluba pa komunizem. V angleškem govoru je zagovarjal socializem s. Menton ml., s. Intihar pa je bil določen, da govori o komunizmu, toda je v zadnjem trenutku odklonil debatirati.

S. Česen je zagovarjal socializem zelo dobro. Podal je fakto o izboljšanju delavskega položaja, kjer so socialisti v vladi, pa čeprav so kot stranka v manjšini. Toda ker so pridobitve prišle polagoma, so vsled tega zde ljudem majhne. Moral bi jih človek zbrati kako skupaj in jih položiti svetu pred noge, da bi zapopadel silen napredek, ki žene v socialistično uredbo. S. Česen je pojasnjeval razliko med Severno Ameriko in Evropo in čemu je v tej deželi delo za socialistično stranko še vedno tako težavno. Delavstvo ni še spoznalo, da v združenju je moč. Posamezne struje delujejo druga zoper drugo, toda pride čas, ko bo več enotnosti v borbi za skupne cilje. Do tega nas privede izobraževanje, volitve in evolucija.

(V koliko je ta nazor pravičen, pokaže že bližnja prihodnost.)

S. Drobnič ni zagovarjal komunizma kakor bi ga prepričan komunist. Navedel je nekaj dobrih lekcij v korist delavstvu, izvajal je, kako razpogati z bogastvi, da bi koristila vsemu človeštvu in da so lahko vsi ljudje koristni člani družbe; vsak pa naj bi imel priliko usposobiti se in izvrševati

posel, za katerega je najspodobnejši in ima do njega največ veselja. S tega vidika naj se ljudi tudi izobražuje.

(Toda šele ko bodo svet vladali delavci, bodo ljudje imeli priliko do take izobrazbe.) S. Menton ml. bo lahko mnogo dosegel v delavskem gibanju. Iz njegovega govora smo videli, da dobro zajema iz naukov svojega očeta, starega bocielja v socialistični stranki. Navedel je mnogo pogojev, ki jih ima delavstvo za zmago, samo če se jih bo znalo poslužiti. Teško pa je masi dopovedati, da bi imela lepše življenje, ako se usposobi za odpravo kapitalističnih trovov in da je produkcija in distribucija mogoča brez denarja ter denarnih spekulacij. Zdaj je namen produkcije profit za gospodarje, v socialistični uredbi pa se bo proizvajalo dobrih življenja za potrebo ljudi. Mizerija ljudskih množic bo pod socializmom nemogoča, mogoča pa je pod kapitalizmom vzlic ogromnim zalogam blaga.

Komunizem, kakor ga razumemo po ruski revoluciji, je s. Menton označil kot izjemni prehod iz kapitalizma v socializem. Po njegovem mnenju pa se ta proces v tej deželi ne bo vršil enako kot v Rusiji zaradi drugačnih razmer in različne psihologije ljudstva. O komunizmu je tudi dejal, da ruši civilizacijo in se povrača v marsičem k barbarskim metodam in s tem v barbarizem. Ne verjamem, da je to resno mislil. Saj jih je med komunisti po svetu nešteto, ki so se trenirali za revolucionarno delo v socialističnem gibanju. Njim so pridobitve moderne civilizacije prav tako pri sreju kakor socialistom.

Preje sem napravil opombo o evoluciji. V interesu delavcev je, da se bi o pomenu te besede dobro poučili. Poglobimo se npr. v evolucijo tehnike. Ta ni prišla preko noči. Iznajdbe parnih strojev so napravile prvo veliko revolucijo v razvoju tehnike in dale podlago današnjemu kapitalizmu. Silno jo je izpopolnila iznajdba elektrike. Vzelo je dolgo, predno so sledile neštete iznajdbe za upo-

SODRUGOM IN SIMPATIČARJEM V BARBERTONU IN OKOLICI

Seja kluba št. 232 JSZ. se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu ob 10. dopoldne v dvorani društva "Domovina" na 14. cesti. Sodruzi, prihajajte redno na sejo in pridobivajte klubo novih članov, da na ta način ustvarimo močno postojanko J. S. Z. Somišljenike vabimo, da se nam pridružio. Socialistična stranka je v tej deželi edina delavska stranka s konstruktivnim programom, s katerim si delavstvo lahko pribori boljše bodočnost in končno osvoboditev iz mezne sužnosti.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN and SURGEON
Office hours at 3724 W. 26th Street
Tel. Crawford 2212.
1:30 — 3:30 — 6:30 — 8:30 Daily
at Hlavaty's Drug Store
1858 WEST 22ND ST.
4:30 — 6:00 p. m. daily.
Except Wed. and Sunday only by appointments.
Residence Tel.: Crawford 8440

"New Leader"

angleški socialistični tednik.
Izhaja v New Yorku. Naročnina \$2 na leto, \$1 na pol leta.
Najboljše urejanje angleški socialistični list v Ameriki. Mnogo slovenskih delavcev ga čita.
Naročite si ga tudi vi. Naročnino zanj sprejema "Proletarec".

raho te sile. V prošlih 15 letih je napredovala toliko, da imamo milijone brezposelnih. Stroj je vzela delavcu službo. Toda razum človeka ni napredoval sorazmerno s tehniko, nego je ostal še zmerom v otroškem stadiju.

Konec tega dopisa bo v prihodnji številki.

Joe Korsič.

Naše ženstvo za zadrugo

Waukegan, Ill. — Po vzoru Northern States' Women's Co-operative Guild smo žene in dekleta v Waukeganu in North Chicago organizirale ženski odsek zadrugne prodajalne. Namen te organizacije je izobraževalec. Seje se vršijo vsak prvi petek v mesecu v Slov. nar. domu ob 8. zvečer. Naša želja je pridobiti čimveč članice, da bomo lažje delovale za zadrugno gibanje. V jeseni in pozimi bomo skušale prirediti predavanja o kooperaciji delavskega razreda, organizirano žen v industriji in drugih važnih predmetih v korist emancipacije žen. V mesecu juliju bomo priredile piknik za vse delničarje in odjemalce, kar bo agitacijskega pomena. Članice ženskega odseka se javno zahvalimo klubu št. 1 JSZ., ki potrebščine za svoje prireditve naroča v zadrugni prodajalni v Waukeganu, istotako br. A. Zagarju, ki jih brezplačno dostavlja klubu v Chicago.

Prohodnja seja odseka bo v petek 3. julija. Vabljeni so vse žene in dekleta, da se je udeleže in pristopijo kot članice. Vstopnine in članarine za sedaj ni nobene. Čimveč nas bo, tem lažje bomo delovale za zadrugno gibanje.

Rezi Skala, tajnica.

Preložitve piknika

Imperial, Pa. — Klub št. 31 JSZ., je odložil piknik, ki se bi imel vršiti 5. julija na Val. Raspetovi farmi, iz razloga, ker se vrši ena veselica v petek večer, 4. julija pa piknik društev in klubov na Imperialu. V služaju slabega vremena se vrši dan pozneje.

Pristopajte k **SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI.**
Naročite si dnevnik **"PROSVETA"**
Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00.
Ustanovljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je: **2657 S. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILL.**

Kdaj se klubov piknik vrši, bo sporočeno.

Prihodnja redna klubova seja bo 5. julija ob 2. popoldne. Udeležite se je vsi. Materijala za razprave je na naših sejah vedno dovolj. — **Frank Augustin.**

"Moonlight" piknik "Save"

Chicago, Ill. — Letos bo tretje leto, da priredi soc. pevski zbor "Sava" takozvani večerni izlet ali "moonlight" piknik. Vršil se bo na Keglovem vrtu v Willow Springsu v soboto 15. avgusta. Plesni paviljon je dobro razsvetljen, istotako prostorni vrt. Lani na dan "Savinega" piknika je proti večeru zelo deževalo in šele okrog 7. se je zvedrilo. Vzlic temu je prišlo na piknik mnogo ljudi, ki so se izborno zabavali. Več o tej prireditvi sporočimo pozneje. — **P. O.**

Društvo za osvoboditev političnih jetnikov

Luzerne, Pa. — Druš. št. 204 SNPJ. je sprejelo resolucijo za oprostitev političnih jetnikov v Walla Walla, Calif., v Centriji, Wash., za na smrt obsojene zamorce v Scottsboro in za osvoboditev Mooneyja in Billing-sa. Resolucije so bile poslone pristojnim oblastim ter delavskemu tisku.

Prva Jugoslovanska restavracija
DOMAČA KUHNJA
Otto and Jerry Miškovsky,
lastnika.
4047 W. 26th Street
Se priporoča Slovincem v post

Dr. Otis M. Walter
ZDRAVNIK IN KIRURG
4002 West 26th Street,
CHICAGO, ILL.
V uradu od 1 do 6. popoldne, v torek, četrtek in petek od 1. pop. do 8. zvečer.
Tel., LAWDALE 4872.
V FRANCES WILLARD BOLNIŠNICI od 9. do 10. dopoldan ob torkih, četrkih in sobotah.

Royal Bakery
SLOVENSKA UNIJSKA PEKARNA.
ANTON F. ŽAGAR, lastnik.
1724 S. Sheridan Rd., No. Chicago, Ill.
Tel. 5624.
Gospodinje, zahtevajte v trgovinah kruh iz naše pekarni.

Sto izvodov za dva dolarja

V agitacijske namene pošljemo sto izvodov "Proletarca" za dva dolarja. Naročite jih, kadar imate večjo sejo, veselico, shod, predstavo ali kako drugo priredbo; in jih razdelite med udeležence s priporočilom, da naj se nanj naroče. Pošljite naročilo pravočasno!

Hočete pristno in čisto mleko za vašo deco in ostalo družino. Dovolite da vam postrežemo z njim. Dostavljeno na dom iz naše sanitarne, solneno zračne **NOVE MLEKARNE**
WENCEL'S DAIRY PRODUCTS
EDINA SLOVENSKA MLEKARNA V CHICAGU.
2380-82 Blue Island Ave. Tel. Roosevelt 3673

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI
JE
NARODNA TISKARNA
2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE
CHICAGO, ILL.
Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem, Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku.
Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce.

Waterloo Dry Cleaning Co.
COLLINWOOD, O.
Frank Trebec,
lastnik
Čistimo, likamo in popravljamo suške in šenske oblake
15805 Waterloo Rd.
Tel. Kenmore 1275

John Metelko, O. D.
Preiščemo oči in določimo očala
6417 St. Clair Ave.,
CLEVELAND, O.

Milwaukee Leader
Največji ameriški socialistični dnevnik.—Naročnina: \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za tri meseca.
Naslov: 528 Juneau Ave.
MILWAUKEE, WIS.

PROLETAREC

List za interese delavskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

NAROČNINA za Zedinjene države in Kanado za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00. — Inostranstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpозnejše do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor Frank Zalta Business Manager Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES: United States and Canada, One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00. — Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

3636 W. 26th St., Chicago, Ill. Telephone: Rockwell 2864.

546

"ODREŠENJE SVETA"

Ameriški predsednik Hoover je proglasil enoletne počitnice, v katerih Nemčija preste plačevati reparacije in medvojni zavezniški dolgove drug drugemu.

Pravijo, da bo to rešilo Nemčijo gospodarskega poloma ter civilne vojne. Francija ni tako zadovoljna, ker imajo njeni bankirji v Nemčiji drugačne interese. kakor ameriški kapitalizem. Toda vodilni finančni krogi v Evropi — razen Francije — soglašajo s Hooverjevimi predlogom, in tako bo Nemčiji dano, da se za nekaj časa oddahne. Borzjani upajo, da bo ta odpočitek pomagal stabilizaciji industrije v vseh deželah.

Prvo odrešenje je nesel Evropi predsednik Wilson. Njegov mirovni program je bil v dani situaciji idealen, toda mir so kovali imperialisti ter s tem ohranili breme, ki tepe Evropo in svet, pri življenju. Med njimi je bil Wilson.

Vojna je bila narodom krivična. Mirovne pogodbe so jim krivične. Hooverjev predlog za "počitnice" ne odpravlja krivice v ničemer. Je le oddih, da bi leto pozneje in vsa naslednja leta — do daljnih počitnic — nemško in druga ljudstva lažje prenašala breme prošle vojne.

GROZNIJE "BOJEVNIKOV"

Na 7. strani v tej številki je dopis v angleščini, kjer pisec kritizira tiste prepirljive meč našim narodom v Chicagu, ki svojim dozdevnim nasprotnikom groze s fizičnimi napadi.

To ni nič novega, kakorkoli je žalostno za duševni nivo skupine, v kateri se gotovi posamezniki dušajo, kako bodo temu ali onemu "polomili" kosti. Voditelji dotične "kulturalne alijance" so odgovorni za šfanatiziranje svojih pristašev, katere pošiljajo po kostanj in ogenj za svoje ambicije. Ta odgovornost se jih bo držala posebno, kadar bo kdo njihovih ljudi v svojem neukrotljivem sovraštvu napravil neumnost. Samo paglavci, suroveži v pijanosti in notorični pretepači groze svojim takozvanim nasprotnikom s fizičnimi napadi, pravi omenjeni dopisnik. Razumni ljudje razpravljajo, argumentirajo in se bore načelno kot se za dostojne ljudi spodobi.

Želja železnic

Zastopniki pedesetih železniških družb so na svoji konferenci v Chicagu sklenili organizirati veliko kampanjo, s katero bi zvezno meddržavno prometno komisijo in kongres prisilili, da jim dovolijo zvišati tarifo za razvažanje tovora. Vsled konkurence, ki jim jo dajejo troki, avtobusi in vodni transport, se je tovor na železnica sorazmerno znižal, in v nadomestilo hočejo večje cene za prevažanje ostalega tovora. To je slab izhod. Če hočejo s tekmeči konkurirati, bi bilo treba cene znižati in v svrhu ekonomije odpraviti vse nepotrebne proge, katerih je zdaj v tej deželi več tisoč milj preveč.

Svoboda v Italiji

V Italiji niso vsi ljudje fašisti, kakor bi bilo človeku razvidno, če čita vladne liste, kajti ako bi bili, ne bi bilo treba države spremeniti v velikansko kasarno, ne iskati "veleizdajalcev," katere Mussolinijeva justica ubija s streli v hrbet in drugimi metodami. Otok Lipari bi lahko služil v kak drug namen, ne pa za pekel, v katerega fašistični teror pošilja politične jetnike. Vsak intelektualec, ki v Italiji noče misliti po navodilih diktature, je smatran za sovražnika države. Aretirajo jih, uvedejo proti njim dramatično obravnavo, ki naj bi ostrušila druge in nato jih z enakim namenom kaznujejo. Kazni so težke. Marsikdo pogine v ječi iz nepojasnjenih vzrokov. Delavske voditelje so že vse pobili prva leta fašističnega prevrata, ali pa jih zaprli in mnogo izgnali. Veliko jih je, katerim se je posrečilo uteči fašističnim krvnikom, in ti sejejo seme novega prevrata v Italiji.

HOOVER SE PRIPRAVLJA NA KAMPANJO

Predsednik Hoover je imel nedavno tri govore: prvega v Indianapolisu, drugega v Marionu pri slovesnem odkritju grobnice pokojnega predsednika Hardinga, in tretjega pri otvoritvi prenovljene grobnice predsednika Lincoln v Springfieldu. Ta slika ga prikazuje, ko govori v Marionu, O., pri nagrobnem spomeniku Hardinga. Kot znano, je bilo v Hardingovi administraciji, posebno v justičnem in notranjem departmentu, toliko korupcije, kot menda še nikoli v zgodovini te dežele. Razen Hooverja je govoril ob tej priliki tudi bivši predsednik Coolidge. Oba sta bila člana Hardingovega kabineta, Hoover namreč kot trgovski tajnik, in Coolidge je bil podpredsednik Zed. držav. Oba sta vedela, kaj se godi v administraciji, in oboje sta molčala. Hardingovi prijatelji, ki so zbrali skupaj denar za drag nagrobni spomenik, oziroma za veliko nagrobno kapelo, so vabili že Coolidgea, ko je bil še predsednik, naj pride uradno k otvoritveni svečanosti, toda Coolidge ni nobenkrat "utegnil". Ko je bil izvoljen Hoover, so vabili njega, pa tudi ni utegnil. Nato so napravili primeren pritisk — in odzvala sta se oboje. Hvalila sta Hardinga, kako dober in pošten je bil. Hoover je dejal o njemu, da je v svoji dobroti prerad zaupal ljudem, in to zaupanje so nekateri krčili. Mislil je brž, one Hardingovega generalnega pravnika Daughertyja in tedanjega notranjega tajnika Falls, ki sta žonglirala in šenkvala milijone ljudskega denarja svojim prijateljem. S tem je bilo poglavje kar se teh političarjev tiče zaključeno, ni pa zaključeno za ameriško ljudstvo, ki bo še tirjalo obračun.

Mussolinijev razvoj

Nekaj njegovih citatov

(Dopis iz Ljubljane.)

Mussolinijev politični razvoj je razvoj, kakor ga napravijo politiki, ki gredo s časom in se obračajo po njem, in ki jim gre le za hipen ali kratak uspeh, pa naj si tudi metode tega političnega delovanja nasprotujejo v raznih dobah.

Mussolini je bil sprva socialist, pa spet nekak anarhist, ob ugodni priliki pa je postal nacionalist, ustanovil fašistično stranko in se plazil na sedež vladnega predsednika ter se proglasil za diktatorja. Šele kot diktatorja ga je spoznala Evropa po njegovih nasiljih, po njegovi državni politiki, s katero je prepovedal vsako delavsko gibanje, razpustil politične stranke in proglasil fašistično za državno stranko, razpustil svobodne strokovne organizacije in proglasil fašistične sindikate za obvezne organizacije. Teptal je z ostrogami delavce in narodne manjšine, ubijal je s kroglijami v hrbet vse, ki so se upali dvigniti svoj glas za svobodnejše življenje in izgnal tisoče družin na južne otoke.

Politika Mussolinija spoznamo iz nadalje navedenih citatov in anekdot, ki so zanimivi in obenem tudi nekoliko zabavni.

Mussolini in republika in kralj.

Mussolini 24. marca 1919: "Hočemo narodno zborovanje, ki naj se odloči ali za monarhijo ali za republiko. Mi pravimo že zdaj: mi hočemo republiko. Mi smo proti vsaki vrsti diktature."

Mussolini 29. oktobra 1922:

"Prinašam Vašemu Veličanstvu Italijo Vittoria Veneta, da se posveti novim zmagam in ostanem Vašemu Veličanstvu zvesti sluga."

Mussolini in strokovne organizacije.

Mussolini 16. maja 1920: "... V Italiji ne more nihče niti pomisliti, da bi odvzeli delavskemu razredu pravice in pridobitve, za katere se je boril in dalj žrtve desetletja. Če nastopi ta možnost, bo naše mesto delavskemu razredu ob strani."

Rossoni, vodja fašističnih strokovnih organizacij:

"... Dejstva so nas prisilila priznati, da tvori delavski razred nerazdružljivo celoto s socialistično stranko..."

Mussolini je 2. oktobra 1925 izdal zakon, po katerem veljajo delovne pogodbe le tedaj, če so storiene med zastopniki fašističnih strokovnih organizacij in podjetniki. S tem so odvzeli vse pravice svobodnim delavskim strokovnim organizacijam, ki so bile kesneje vse razpuščene in zatrite. Z zakoni in krvjo.

Mussolini, država in anarhizem

Mussolini leta 1920:

"Proč z državo v vseh njenih oblikah in inkarnacijah. Država od večera, danes in jutri... Nam individualizem ostane le... smerom blagodejna vera anarhije."

Mussolini 26. maja 1927:

"Vse za državo, nič proti državi, nič izven države!"

Mussolini, nasilje in diktatura.

Mussolini 11. novembra 1919: "Če bi postali jutri naši najhujši nasprotniki žrtve kakšnega izjemnega režima, bi se mi temu uprli, zakaj mi smo za vse svobode, proti vsaki tiraniji."

Mussolini 13. novembra 1919:

"Gre za najsvetejšo reč sveta: ... za svobodo! V obrambo nje ne bi bilo potreba nobenega zakonitega nasilja. Mi hočemo svobodo za vse, mi hočemo... da vlada volja vseh, ne pa volja kakršnekoli skupine ali posameznika."

Mussolini, diktator, leta 1927 v parlamentu:

"Danes svečano pokopavamo laž splošne demokratične voljne pravice."

Mussolini, cerkev in vera.

Mussolini 1920:

"Ne verujemo ne v programe, ne v shemate niti v svetnike. Raszkralni smo vsa razodetja, pljunili smo na vse dogme, zavrnili smo vse paradize."

S sramotjenjem farjev se krasim kot z blagodišnimi rožinimi iopki. Kdo je že kdaj trepetal pred cviljenjem damskega piščka? Kar počenjajo farji — je cviljenje."

Mussolini leta 1920:

"Nobenega boga ni... vera je znanstvenega stališa — bedarija, v praksi — nenravnost, pri ljudeh, ki se jih drži — bolezen."

Mussolini leta 1929:

"Za fašizem je vera nujna potreba... le vera nudi polno jamstvo za popolno nravnost."

Mussolini 11. februarja 1929 je podpisal pogodbo med Italijo in papežem. Za medsebojno pomoč. (To, kar se zdaj dogaja v Italiji, ne demantira tega dejstva nič. Sila, ki bo obračunala kaj kmalu s fašizmom, bo obenem obračunala tudi z Vatikanom. Oba sistema se bosta pod težo zločinov, ki sta jih storila nad narodom in kulturo, zrušila.)

Mussolini in atentati.

Mussolini ob atentatu na ruskega ministra Stolipina 1911: "Pravica ga je zadelo. Stolipin, hudobni, mračni, krvi žejni Stolipin je zaslužil svojo usodo. Proletarska Rusija vriska in pričaku-

je, da stre dinamit kosti okrvavljenega strička carja. Mogoče nastopi smrtjo ministra Nikolaja II. nova perioda revolucionarnega delovanja. Upajmo. Čast in slava možu, ki je izvršil sveto maščevanje."

Mussolini, ob priliki atentata na kralja Italije 1912:

"Atentati na kralja so prav tako poklicne nezgode kakor nezgoda zidarja, ki je padel s svojega ogrodja. Če bi hoteli objokovati žrtve nesreč, potem objokujmo vsekakor zidarja..."

Na Mussolinija je bil leta 1926 izvršen atentat. Petnajstletni Zamboni je skušal ubiti Mussolinija. Fašisti so Zambonija vpriči Mussolinija linčali, prebodli fantu grlo in ga natknili na drevo na obljudeni cesti v Bologni. Mussolini je tedaj dejal novinarjem, naj takoj sporočijo v svet, da so ljudje atentatorja takoj sami linčali.

Je treba še kaj več v ilustracijo političnega razvoja italijanskega diktatorja Mussolinija?

V Nemčiji se dogaja največ samomorov

Na podlagi nekih statističnih podatkov je bilo v Nemčiji v minulem letu preko 16 tisoč samomorov. Na vsakih 100 tisoč prebivalcev pride 39 samomorov, kar presega število samomorov vseh ostalih držav.

NIKJER NI ČLOVEK VAREN

Otis Johnson je bil na lovu blizu Pensacole, Florida. Pobijal je divje ptice, ki love piščance in kokoši. Namesto jastrebov je zagledal v zraku anoropan, ki je padel v smeri kjer je stal on. Predno je mogel misliti na beg, je že treščilo tik njega na tla. Pilot si je rešil življenje s tem da se je 4000 čevljev visoko v zraku spustil na tla s parašutom. Lovec Johnson stoji na tej sliki poleg razbitega letala.

Trunk se spet moti

En vzrok, da g. Jurij Trunk ne bo nikoli škof, je to, ker je tako podvržen zmotam. To se pravi, on vse narobe sklepa in razpravlja. Moti se tu, moti se tam. Duhovnik pa, ki hoče naprej, od kaplana do fajmoštra h korarstvu, pa potem dalje na škofovski sedež, nato pod nadškofsko kapo in kardinalski kiobuk, in končno na Petrov prestol, mora imeti že toliko zdravega v glavi, da najde v nji koiček, kjer lahko vedri dober spomin in pa kak koiček razuma.

Teh svojstev našemu znancu v Leadvillu manjka.

V "Am. Slovencu" z dne 26. junja piše, da je Richard J. Zavertnik Ivana Moleka v listu "Cleveland Journal" dobro okrcal, in Richard Zavertnik je seveda tudi socialist. Tako napravi g. Trunk vtis, da je Molek slab socialist, Richard pa dober, kajti kar je Richard napisal, ne more biti izvitvo iz tute, in zato je res, in pobožni gospod je ves vzradočen.

Prvič, g. Trunk bi lahko že vedel iz opisov v "Proletarcu" l. 1928, da R. J. Zavertnik ni socialist, nego se njegovo ime svečito v oglasih in dopisih za kandidata Hooverja. Enako je bilo to povedano, ko je pomagal v agitaciji za republikanca Crowea in Thompsona.

Richard J. Zavertnik ni bil še nikoli socialist. Pred dnevi je pristopil v Farmer-Labor stranko, zato, da bo socialistom "lažje nagajal". In tu se njegovo delavsko prepričanje neha.

Kako iz trte zvite so njegove trditve, pa je g. Trunk lahko razvidel iz izjav napadenih, ki so jasno konstatirali, da R. J. Zavertnik piše laž in da je vsled tega v svojih obdolžitvah debelo lagal. Fant rad grozi s tožbami, toda je ni vložil še proti nikomur, ki so mu zalučili v obraz laž in potvarjanje.

Rdeča zastava še ni revolucija

V Californiji je tudi rdeča zastava sama na sebi veleizdajniški čin, če jo ima v rokah kdo, ki pripada delavski organizaciji. Na podlagi tega zakona je bila obsojena Yetta Stromberg, katere prestopke je bil, da je "strmoglavljala ameriške institucije" z rdečo zastavo. Svar je prišla po raznih apelih na najvišjo instanco, to je, na vrhovno sodišče države Californije, ki je izreklo, da če kdo prenaša ali dviga rdečo zastavo, ne da bi pri tem izvršil kak nasilen čin, ni še izvršil kaznjivega dejanja, vsled tega je tista določba v zakonu o rdeči zastavi neustavna, kakor tolmači večina članov vrhovnega sodišča v svojem pravoreku.

Barometer prosperitete

Meseca maja so parniki na velikih jezerih pripeljali v razne jezerske centre 1,769,259 ton železne rude ali nad rilec, kar presega število samomorov vseh ostalih držav.

SOVJETSKA RUSIJA

A METEŽ je minil. Ostalo nas je malo. Premnogih bil iz družbe je otet. Spet sem se vrnil v selo polrazpalo, kjer nisem bil že dolgih osem let.

Le koga poiskal bi? Kdo bi z mano delil tegotno radost, da sem živ ostal? Pogledaj ta mlin — leseno vrano z edinim krilom — stoji in je zaspal.

Ni ga, ki bi me še poznal, a kdor me je poznal, je davno že pozabil. Tam, kjer očetov dom nekoč je stal, leži pepel in prah se je nagrabil.

Življenje pa kipi. Ljudje gredo krog mene, stari, ženske in mladina. Nikogar ni, da bi mu dal rokó, da-bi sprejel me kakor očca sina.

A v glavi moji cel roj misli se preganja. Kaj rodina počne? Je vse le sanja? Tu vsem sem kakor romar ves teman, ki mu je mati bogve ktera daljna stran.

A to sem jaz! Jaz, državljan vasi, ki bo nekoč z edino to častjo odeta, da tu je neka bedna ženska svoje dni rodila ruskega ničrednega poetá!

Vendar glas misli srca govori: "Daj, spametuj se! Kaj te je prevzelo? Saj to le novi svet gori in drugo pokoljenje je po kočah živelo."

Ti si pričel že sile zgubljevati, a drugi mladič nov napev pojó, mogoče mimo starih boljši bo — ni selo več, a zemlja vsa jim mati!"

Ah, domovina! Smešen sem docela. Upala lica spreletava rdečica, in tuja mi je zdaj domača govoriga in rodna vas me kakor tuja je sprejela.

In vidim: praznični vaščani so v občini se zbrali kakor na proščenje. Z okornimi, kosmatimi besedami si svoje vrejujejo življenje.

Večer je. Zadnji solnčni žarki so siva polja lahko pozlatili. Topoli — kot teleta pred ogrado — so boste noge v jarke potaknili.

Šepav krasnoarmeje zaspnega obraza okorno svoje čelo v gube sili, pripoveduje važno o Budjonem, o tem, kako so boljševiki Perekop vbramili.

"Uh, to smo ga... takole, viš... pogled — buržija tótega... na Krimu... da ga vrag..." In javor viha ušesa dolgih vej, in ženske se smeje v molčeči mrak.

Z gore prihaja kmečki komsomol, glasove vleče iz harmonike svoje, in pesmi Bednega Demjana poje, z veselim krikom napolnjuje dol.

To je dežela! A jaz po verzih sem kričal, da z narodom sem eno! Smejim se tem besedam.

Saj moja poezija jim odveč je posihmal in tu jaz — oprósti — bogme jim presedam.

Naj bo! Zdravstvuj ti, rodna plan! Glej, v kolikor sem tu ustregel, sem vesel. A tu odslej ne bom več pel, jaz pel sem takrat, ko je bil moj dom bolan.

Sprejemam vse, sprejemam vse kot je. Pripravljen sem, da grem v izhrojene stezje. Vso dušo maju in oktobru prepustim, a svoje lire vam ne izročim.

Jaz je ne dam vam v tuje róke, ne materi, prijatelju, ne ženi. Le meni je dajala svoje zvoke, in nežne pesmi pela je le meni.

Zdravstvuj, mladina! Zdrava mi ostani! V vas drugo je življenje, drug napev. A jaz sam pojdem v kraj neznan, z uporno dušo bom na veke onemel.

Toda takrat, ko bo planet sovraštva teh plemen otet, ko več ne bo laži in ne gorjá — takrat z vsem bistvom pesnika vam bom opeval šest del svetá, z naslovom kratkim: "R U S I!"

Iz rusčine prevedel Mile Klopčič.

Opomba: Sergej Jesenin je bil poleg Bloka največji pesnik porevolucijske Rusije. Toda Jesenin nikakor ni mogel prenesti vsega tega novega, v neki moskovski beznici si je prerezal žile ter izkravrel. — Gornja pesem pripoveduje najglasneje, kakšna čuvstva so prevzemala pesnika, ko se je po potepanju po Evropi in Ameriki vrnil v Rusijo v svojo rodno vas.

Tolmačenja: Krasnoarmeje = vojak rdeče garde; Budjoni = kozjeniški general rdeče vojske; Perekop = mesto na krimski ozini, kjer so se vršili hudi boji med boljševiki in belo gardo; Demjan Bedni = ruski komunistično-programatski pesnik; komsomol = član komunistične mladinske zveze; Rus = Rusija.

Kapital je kreatura dela — toda kreatura je postala večja od njegovega stvarnika in se je povzpela nadenj.

IV. VUK:

Skozi okno vlaka

(Mimobežni vtisi in epizode z mojega potovanja.)

1. Ljubljana—Brod.

Ob petih zvečer tistega dne, ki je bil določen, smo sedli v voz brzovlaka v Ljubljani. Bili smo: Prijatelj Matevž, Zdravko, Ivan Celjski in pa jaz — sami ljudje iz svetovne vojne, vsi zaznamovani z odlikovanjem, ki nam je sedaj v nadlego. Zasedli smo voz drugega razreda, kakor se to spodobiti stari vojščakom. Zložili prtljago — po stari slovenski navadi založeno s klobasami, poticami in vinom ter po največjem običaju tudi s slatino. Zakaj dolga je pot, ki je pred nami.

Dvoje oken na hodniku je sprejelo v svoj okvir naše oporje, da se pokažemo še enkrat, kakor slika vsem, ki so nas spremljali do voza in se pripravljali, da nam mahajo z belimi robcami, ko se vlak spusti v beg. Sprevodniki že zapirajo vrata vozov. Piščalke slijo k odhodu. Na peronu vrvi ljudstvo, v cilindrih in brez cilindrov, pomešano z ženskami, kakor trava z marjeticami.

Para sika iz lokomotive, pripravljena da sune bat in zavrti kolesa. Sprevodniki dvigajo roke — znak, da je vse gotovo. Vlakovodja se ozre gor in dol in nastavi trobento:

"To—ooo..."

In glej, tedaj se napne para v cilindru. Kolesa se zganajo. Roke na peronih se dvigajo, zamahnejo in med prsti jim plapolajo beli robcami, kakor zastavice k predaji. Iz okvirjev oken se pojavijo druge. Vlak ropota preko kretnic, ne zmeče se za znake predaje. Sedaj je on naš gospodar. In beži vedno urneje, vedno hitreje. Zakaj dolga je pot pred njim...

Vrnemo se v kupe. Matevž in Zdravko odvežeta vsak svojo nogo in jo položita na polico, s peto nevgor. Ivan Celjski in jaz slečeva vsak svojo suknjo in jo obesiva v kot kupeja. Nog si ne odveževa, ker so še prirasle.

Vstopi sprevodnik. Ozre se na polico. Salutira. Odlikovanju iz svetovne vojne ali nam, ne vem. Pregleda karte. Nič ne vpraša. Vrne karte, se dotakne čepice in odide.

Vlak pa beži naprej. Mimo nas lete hiše, njive, travniki... svet...

Zdravko si zavija prazno hlačnico, jo zatakne za pas, kakor kuharica predpasnik in se ozre po vseh.

"Boš pil?"

"Že," vprašam čudeč.

"Kajpada bo... Kaj sprašuješ?"

"Ima svoje muhe," maje z glavo Zdravko. "Pri, Sveti vojski, je nemara."

"Tega nisem rekel," odvrnem.

"Po delih to poznamo," pravi Zdravko in suče steklenico. "Kranjecem se je izneveril."

"Saj se Kranjec bil ni," me brani Matevž.

"A... Nisi Kranjec," se čudi Zdravko. No, potem je druga. Pil boš pa vendar, čeprav nisi Kranjec."

Nataka kupico in čaka odgovora.

"Polovico slatine, protestiram."

"E, seveda... Slatino pozneje. Sedaj prvo za srečno potovanje."

Izpijem.

"Mislim, da si zares pri 'Sveti vojski,'" me gleda Zdravko.

"Pokazal si, da sem se motil."

"Nisem sicer, a pristaš pa sem."

"Tudi jaz... Ali doma. Tu

pa ne gre. Potujemo.

Popivamo... Vlak nas ziblje, mikasti in leti naprej. Postaje švigajo mimo nas...

V Zidanem mostu si lokomotiva oddiha. Pije vodo v debelih požirkih. Mi pa se pozdravljamo s Francetom, ki je vstopil.

Predstavlja:

"Moja žena, Marija."

Klanjamo se. Podajamo roke. Izgovarjamo svoja imena. Ona se smehlja. Beli so njeni zobje, biserni... oči modre, lepe... Ogenj je v njih.

Pozdravimo. Vlak se je premaknil, odhaja dalje na daljnjo pot.

In nas mikasti in stresa... V njegovi oblasti smo... Zato smo pohlevni kakor hlapi... Hlapi so vedno pohlevni.

Zdravko odpira kovček. Nataka.

"Gospa, na vaše zdravje."

In ji nudi kupico.

"Kakšen jesih točš," vpraša France.

"Si ti Kranjec?" vpraša Zdravko.

"Ne pijem jesiha," odgovarja France.

Zdravko odpre drugo steklenico.

"Kaj pa delaš," opominja Matevž.

"Pogostim ga s pridelkom njegove domovine."

"S slatino?"

"Tak je njih pridelek."

"Hoho," kriči France. "A olje?"

"Kakšno olje?"

"Alkoholno olje... Pikerčan, Ljutomerčan, Haložan, Jeruzalemčan..."

"Gospodje pijanci," se vmeša gospa Marija. "Pustite litanje... Pogovorimo se rajši, kako bo z vožnjo..."

"Do Broda smo preskrbljeni. To je do dveh popolnoči, ko se zbude petelini."

"V Krškem se stopi eden," pripominim.

"Petelin?" vpraša Zdravko.

"Kolega vendar," mu odgovorim.

France se ozre po kupeju:

"Tesno nam bo..."

Ko je vstopil, smo mu stiskali levoico. Desnica mu je ostala na bojišču. Zavzeli smo še en kupe, sosednji.

"Ali ti je tesno?" ga vpraša Zdravko.

"Sedaj mi ni," odgovori France. "Ali kako bo v Brodu, ko prestopimo?"

"Ko si spal v krtovih luknjah, pa nisi spraševal, če ti bo tesno?"

"To je druga doba. Doba junastva in zaslug."

"In odklovanj," pripominim Ivan Celjski.

V Zagrebu so že prižigali luči, ko se je vlak ustavil. Popotniki se z vročino naglo stopali v vlak — iskali prostore. V naš kupe jih je pogledalo mnogo. Za dva bi bil še prostor. Marsikateri je hotel sedeti. Ali ko je videl na polici nogo, obuto v šimi čevljev, vso v jermenih, groteskno se režečo na človeka, je v tih grozi odmeknil glavo in se spazil iz kupeja, kakor grešnik.

Zdravko je zopet zataknil hlačnico za pas. Kakor da je handžar.

"To je respekt," je rekel ironično. "Večji kot pred lento častne legije."

"In koristen," je dodal Matevž.

Noč se je spustila, ko smo zapustili Zagreb. Na nebu so mežikale oči, drobne, žive in svetle. Skozi okno je gledala noč, molče in gluho, kakor bebec.

Zagrnili smo okna in zatrli

luč. Fei ur je še do dveh...

2. Brod—Sarajevo.

Sprevodnik je pogledal v kupe.

"Brod!... Sarajevo izstopiti!"

Bili smo že pripravljeni. Noge privezane k telesu. Imenitna znajdba. Kdo more vedeti, ako natančno ne pogleda, da ni pristna. To smo — videli pri neki priliki. Dan je bil in mnogo popotnikov. Prisedel je k nam nekak gospod. Rejen je bil, in nič mu ni manjkalo. Rad je govoril in ni vedel, da se vozi z nami, zaznamovanimi. Pa je potrkal Zdravko na svojo nogo, kakor se trka na vrata. Gospod je razširil oči.

"Invalid ste?"

"Da gospod."

"Pa se vam nič ne pozna, da ste invalidi."

In ni gledal umetnih nog, nego v obraz nas je gledal. In ko se je poslovil, še se je čudil in ponovil:

"Zares se vam ne pozna, da ste invalidi."

Ko ga že več ni bilo, me je pogledal Zdravko.

"Ali si slišal?"

Pokimal sem.

Tako mislijo vsi... Gledajo te v obraz in mislijo: Saj se vam ne pozna, da ste pohabljeni. Saj ste še mladega lica, brazgotin ni na čelu. Niste stari. Pa tudi oblečeni ste, kakor mi. Ha, ha... Suh in upadel, bleđ in onemogel, raztrgan... stavec, tak bi moral biti invalid, si predstavljajo vsi, ki niso vohali smodnika, ne izpuhtevanja človeške krvi...

In mislijo, da so nas kot starce pohabili in ne kot mladence...

Sprevodnik se je zopet vrnil in še enkrat opomnil:

"Brod!"

Vlak se je ustavil. Na nasprotni strani so že stali vagoni ozkotirne železnice. Drugih prog v Bosni ni. In na teh ozkotirnih progah vozijo brzovlaki.

"Kako neki vozijo," sem se vprašal. Zakaj otroške igračke so se mi zdeli vagoni in lokomotive v primeri z onimi normalnimi, katerih sem navajen. Majhni, lični in lokomotiva, kakor vzorec na razstavi.

Ali ko je lokomotiva zavrla, ko so se njena kolesa zavrtela in so njeni drogovci suvali bat sem in tja, urno, neutrdljivo, se mi je zdelo, kakor bi gledal v dirki človeka s kratkimi nogami, ki jih urno privzdiguje, da bi bil v hitrosti enak dolgokrakemu.

Vlak je bežal po Bosni. Na vzhodu se je pojavila zarja, sveža, kakor bi nekdo s svežo vodo umival nebo. Danilo se je.

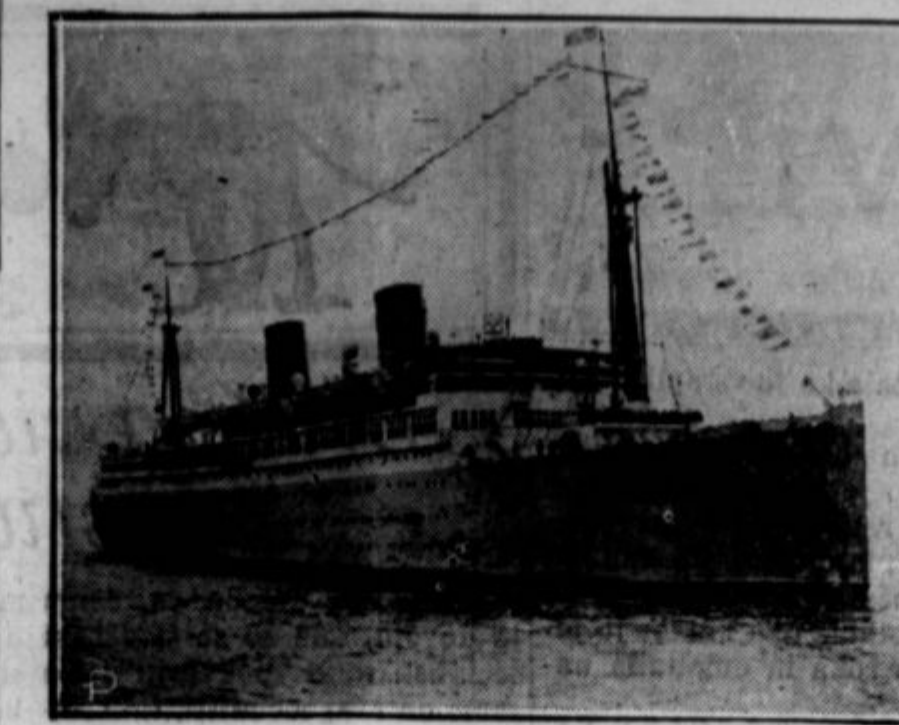
Nasproti teče reka Bosna. Blatna je in počasi vale njeni valovi.

(Dalje prihodnjič.)

Moč socialistov na Gdanskem

Danzig, (Gdansk) je po svetovni vojni "svobodna" luka pod upravo lige narodov. Mesto je nemško in je pripadalo Prusiji, toda zdaj služi zaeno s poljskim koridorjem, ki je prerezal Prusijo na dvoje, poljski trgovini in prometu. Pri zadnjih občinskih volitvah v Danzigu so dobili socialisti 19,694 glasov, ali 3,493 več kot pri prejšnjih volitvah. Fašistični glasovi so narasli za 2,827, toda vse druge stranke razen teh dveh so nazadovale. Komunisti so prejeli 6,617 glasov.

sem tam tiste dneve na agitaciji in opazoval ta slučaj.

V Hamiltonu, Bermuda, je uničil požar parnik "Bermuda". Škoda znaša osem milijonov dolarjev.

Piknik kluba št. 27 JSZ

Cleveland, O. — V nedeljo 2. avgusta priredita piknik klub št. 27 in njegov pevski odsek "Zarja" na Pintarjevi farmi. Kakor na vseh prejšnjih naših piknikih, bo občinstvo tudi na tem dobro postreženo in poskrbeli za bomo obilo razvedrila. V ta namen se bo potrudil posebno pevski zbor "Zarja". Za obilen obisk se priporočamo.

Dne 4. julija pa priredimo skupen izlet na Furlanovo farmo. Oni, ki se ga mislijo udeležiti, naj to javijo v klubovih prostorih, da se zanje rezervira prostor na avtobusu.

J. Knebelj.

Agitatorjev manjka

Walsenburg, Colo. — Z agitacijo za nove naročnike se tu ne moremo hvaliti. Manjka takih, kot sta Snoy in Vičič.

Kriza je tukaj občutna, toda vzlic nji ne opažamo med delavci nikakega gibanja za svojo stranko. Krivo je kapitalistično časopisje. Kdor bi hotel prodrati v teh krajih z delavsko agitacijo, bi moral imeti železno vztrajnost in voljo.

Mary Tomsich.

Pogrebna afera v Sheboyganu

V "Am. Slovencu" sem čital dopis pod naslovom "Ni res, res pa je, ali lažnjivi telegram", v katerem piše ali pa župnik v imenu dotičnega, ki je posodil podpis, opravičuje cerkveni ultimatum proti društvu, katerim se narača, da v bodoče njihovi odborniki ne bodo smeli imeti nagrobnih govorov na pokopališču.

Župnika opravičuje v omenjenem dopisu druš. JSKJ., ki se je postavilo popolnoma na njegovo stran. Pravi, da se društvo s Černetovim postopanjem popolnoma strinja.

Dalje pravi dopisnik Mihael Artar v svojem zagovarjanju župnika, da so respektirali željo vdove, ki je baje dan pred pogrebom prosila, da bi društveni zastopniki svoje govore opravili mirno; namreč, da se ne bi upirali župnikovemu ukazu. Poudarja, da so odborniki druš. SNPJ. lagali, ker so obljubili vdovi eno, in ob enem trdili, da jim pravila zapovedujejo napraviti obred pri grobu. Vsed tega je odbor druš. SNPJ. vdovi povečal žalost, ne pa gospod župnik.

Naravno je, da vrana vrani oči ne izkljuje. Dopisnik, ki se je skrival v zatišje društva JSKJ., in župnik, sta skupaj kovala isto reč in se pri tem nista prav nič ozirala na pravila imenovane jednote. Za tugo vdove jima ni bilo, niti ne za resnico.

Ne pišem tega, da bi branil napredne rojake v Sheboyganu, ali pisca dotičnega "telegrama" v Prosveti z dne 16. maja, kajti prvič, jaz nisem v stvari prizadet, nisem član, in ne živim v Sheboyganu. Bil pa

Izobraževalno delo

Po vseh državah, kjer obstoja močno socialistično in strokovno delavsko gibanje, polagajo delavske organizacije prav posebno važnost na izobraževalno delo. Delavsko gibanje prireja tečaje, šole in prav mnogo izobraževalnega dela pa opravijo politične in strokovne organizacije z diskuzijami in pojasnjevanji aktualnih vprašanj. Delavsko gibanje ve namreč, da delavec sicer čuti in pozna socialne in druge krivice, toda te mora tudi poznati in razumeti, kako naj vodi borbo proti njim.

Na nemškem strankinem kongresu v Leipzigu je o kulturnem delu stranke poročal Henrik Schulz. Naglašal je težave ki ovirajo kulturno delo: zniževanje mezd, policijska cenzura, tako na primer zaplenba filma "Na zahodu nič novega" itd.

Kulturno delo se je doslej vršilo predvsem v političnih, strokovnih in izobraževalnih organizacijah. Moderni čas pa zahteva, da se naše kulturno delo prenese tudi v film in radijske prireditve. Neodpuščljiva malomarnost bi bila, če bi se socialistično gibanje ne posluževalo teh modernih pomočkov za širjenje delavske socialistične izobrazbe. Iz političnih in kulturnih razlogov je postalo to dolžnost stranke, dolžnost, da izrabi vsakršno priliko, kjer je mogoče kaj storiti za napredek naroda.

Ze pred 25. leti je stranka osnovala na mannheimskem strankinem kongresu centralni strankin izobraževalni odbor, ki je gojil kulturno delo doslej. Potrebe so pa danes večje, dela in prilik za delo je več, zato osnuje stranka socialistično visokošolsko družbo, v kateri bodo sodelovali strankarji učitelji, sodniki, zdravniki in vseučilišni profesorji ter drugi socialistični kulturni delavci iz vse Nemčije. Ta ustanova bo kulturno z ozirom na moderne pomočke za socialistično gibanje v Nemčiji velikanskega pomena.

Poleg vsega mnogostranskega kulturnega dela pa nemško delavsko gibanje goji na primerni kulturni višini stoječo dužabnost z najrazličnejšimi prireditvami: veselice, šport, umetniške prireditve itd.

Kulturno delo, ki ustvarja delavsko socialistično ideologijo, je tako v Nemčiji, kakor povsod drugod, najmočnejša duhovna vez velikega socialističnega gibanja.

SODRUGOM IN SIMPATIČARJEM

Seže kluba št. 27 JSZ. se vrže vsak prvi petek ob 7:30 zvečer in vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2:30 pop., seže ženskega odseka pa vsak prvi torek v mesecu ob 7:30 zvečer, mladinskega odseka pa vsak drugi in četrti petek v mesecu ob 8. zvečer v klubovih prostorih v S. N. D. Sedrujite in sodrujinje, agitirajte in pridobivajte novih članov in članice klubu ter novih naročnikov našemu glasilu Proletarcu. V organizaciji in izobrazbi je naša moč.

Nagrobní govor iz opravilnika SNPJ. ne predstavlja katolicizmu nobene nevarnosti. Ker pa Černe društvo vseeno provocira, je čas, da napredni rojaki v Sheboyganu začno s prosvetnim delom in pokažejo ljudem, da je glupo slediti vrazam in se kloniti fajmostru kakršen je "Prešernov sorodnik" Černe. Ljudje nimajo kaj izgubiti. Ljudje ne živijo od duhovnika, nego je on od njih odvisen. Spametovali se bodo, če mu pokažejo, da cenijo poštenjaka in dostojno osebo bolj kakor pa duhovniško suknjo. Zdej še nima strahu, ker si misli, da so mu rojaki popolnoma udani, razen male skupine. Sheboygančanje, ne pustite, da bi vas smešil v listih in provociral tak "gospod".—Anton Vičič.

Naznanilo in vabilo

Društvo Bratje Svobode št. 7 J. P. Z. Sloga priredi svoj običajen letni piknik dne 5. julija v splošno znanem "De wexth grow" parku na Fon du lac cesti.

Vljudno vabimo vse rojake in rojakinje tu in v bližnji okolici, kakor tudi sosedna društva, da nas posetijo na omenjeni dan v obilnem številu. Pričetek piknika ob 2. popoldan.

Igrala bo prvovrstna godba tako, da bodo plesa željni zadovoljni; točajji poskrbe izvestno kapljico in za prigrizek boste imeli na razpolago prave domače klobase. Ob tem boste za nekaj časa prav lahko pozabili na Hooverjevo prosperiteto. Ker je to letos edina prireditev tega društva, je dolžnost vsakega njegovega člana, da se piknika udeleži in pripomore po svoji moči do večje dr. blagajne.

Na svidenje 5. julija v De werth grow parku!

Jos. Vidmar.

Poroke nazadujejo

Depresija je prekrizala narčne marsikakemu zaljubljenemu paru. Posledica je nazadovanje porok. V Chicagu jih je bilo prve tri mesece to leto 15 odstotkov manj, kakor pa v isti dobi lansko leto.

Radodarni Raskob

Kapitalist John D. Raskob je dal, oziroma "posodil" demokratski stranki po prošli predsedniški kampanji že \$295,250. Seveda on ni edini, ki prispeva, toda je dal izmed vseh posameznikov največ. Bržkone dajejo kapitalisti demokratski in republikanski stranki zato stotisočake, da se bi borile za ljudstvo...

F. S. Tauchar: SAMOZDRAVNIKI

Kadar se ga napijem, je drugi dan hud maček... Vratna šila kuje, tilnikov mehanizem bije, v teški glavi soperno klike. Sploh predstavljam vzorni spaček.

Pa mi svetuje tovariš: "Ponovno se napij! Kln se s klinom izbije!" Druge silne oslarije razvijajoč, da ura bje tri četrt na polnoč — jaz pa mrko zroč na šesti prazni liter... "Kelnarca le hiter!"

In pijeja do zore... Li nama kdo kaj more?! In tretji dan? Ah — vse zaman — — —

SLOVENCEM PRIPOROČAMO KAVARNO MERKUR 3551 W. 26th St., CHICAGO, ILL. (V bližini urada SNPJ in Proletarca.) FINA KUHNJA IN POSTREŽBA. KARL GLASER, lastnik.

TISKOVINE SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA ATLANTIC PRTG. & PUB. CO. 2656-58 S. Crawford Ave., Chicago, Ill. Tel. Lawndale 1012 A. H. Skubic, preds. — J. F. Korecky taj. V naši tiskarni se tiska "Proletarec".

Pravi prijatelj

V SLABIH ČASIH JE HRANILNA VLOGA V SIGURNI BANKI. KASPAR AMERICAN STATE BANK 1900 BLUE ISLAND AVENUE CHICAGO, ILLINOIS.

Park View Wet Wash Laundry Co.
FRANK GRILL, preds.
PRVA SLOVENSKA PRALNICA V CHICAGU
Naši vozniki pobirajo perilo po vsem mestu, Cicero in Berwynu in dovažajo čistega na dom.
TOČNA POSTREŽBA DELO JAMČENO.
Telefoni: Canal 7172-7173
1727-1731 W. 21st St. Chicago, Ill.

Wm. B. PUTZ
Cicero's LEADING LARGEST OLDEST Florist
Cvetlice in venci za vse slučaje.
5134 W. 25TH ST., CICERO, ILL.
Tel.: Cicero 69. Na domu Cicero 2143.

FENCL'S
RESTAVRACIJA IN KAVARNA
2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Tel. Crawford 1382.
Pristna in okusna domača jedila. Cena zmerno. Postrežba točna.

Adam Milkovič:

SUŽNJI KRVI

ROMAN ČUVSTEV IN NAGONOV ČLOVEKA

Vse pravice do postavitve in Proletarca pridržuje avtor.

(Nadaljevanje.)

"Madalena!"
"Gospod!" je odstopila ona. Ta človek vse ve! Ako jo izda, izgubljen je njen narčrt!

"Kaj ste mislili, da meni to ni znano?"
"Odkod te novice?"
"Vse boste zvedeli," jo je miril Burov.
"In je Moverju znano to?"
"Tega ne vem," je odkimal Burov. "Vem pa jaz in vi tudi."

"Zaboga!" je sklenila črnolaska roke, "ne izdajte me! Ne pahnite me v prepad! Brezmejna sreča me čaka tu, vse mi je obljubil ... Ne izdajte me!"

"Oprostite, pri vseh izkušnjah, ki sem jih imel z vami, vam tega za enkrat ne morem obljubiti. Vsekakor pa se hočem o tem z vami še pogovoriti. Tako ali tako; odvisno bo od vas." Nažgal si je cigareto in se znova nasmešnil. "In takrat?" je puhnil zmagoslavno dim, "koliko jih je bilo?"

"Ne razumem vas," se je hotela izmuzniti ona.

"I no," je rekel Burov, "kako je bilo tisto noč, ko ste sirota obležala v jutru gola na postelji ... Šest jih je bilo, kajne?"

Madalena je znova zatrepetala. Tudi to mu je znano! Postala je njegova igrarica! Vsa njena prihodnost je odvisna od tega pretkanca! Sklenila je, da si ga na vsak način osvohi. Zdajci je v sosednji sobi Mover odmaknil stol. V tem hipu se je Burov sklonil k črnolaski in ji pošepetal:

"O vsem se pogovoriva še nocojnjo noč!"
"Dobro, dobro," je vzdihnila Madalena, ko je tisti trenutek vstopil Mover. "Meniški kroj vam prav dobro pristaja."

Burov se je nasmejal. Mover pa je pristavil:

"Tebi bi kroja kake redovnice ne svetoval."

"Porednež!" ga je pogladila Madalena.

"Evo," je rekel nato, "vse urejeno." Dvignil je pismo in ga nekajkrat obrnil. Madalena je poškilila na omot in z veseljem opazila, da je na njej v resnici točen naslov graščinskega oskrbnika.

Mover je stopil v kuhinjo, spretno izvlekel iz žepa drugo pismo in ga izročil kuharici, ki ga je takoj odnesla na poštni urad. Potem se je dogovorila, da ostane gospod Burov nekaj dni gost gospoda Moverja in plesalke Madalene. Odkazali so mu malo sobico poleg njune spalnice.

Na večer je toliko Madalena po tipkah klavirja. Nehote se je spomnila, da je to isti klavir, po katerem je že nekoč udarjala in prepevala. V tem času sta sedela Mover in Burov v nasprotnem kotu. Govorila sta tiho in strmela časih začudeno, časih veselo drug v drugega.

"Vse mi je znano," je šepetal detektiv. "Znane so mi vaše nakane; znano mi je v obče vse in tudi to vem, kje se trenutno nahajajo oni katera iščete, da bi jim prodali to žensko."

"Huži ste od vraga," je končno pristavil Mover. "Kje zaboga ste izvohali vse to?"

"Tu malo, tam malo," se je nasmešnil detektiv. "Potem se pobere vse skupaj, zaveže v vrečo in jo odpre kadar pač zahteva čas."

"Ali vam je znano tudi to, kje se nahaja oni vražji cirkus? Tu v Evropi ga ni ..."

"Ej," je zategnil Burov, "to prav dobro vem, da ga ni." Potem se je sklonil naprej in zahteval: "Povejte meni vi — kje se nahaja Ramon Marondini ..."

"On? Vi iščete v resnici njega?"

"Da," je pritrdil Burov in se ozrl k plesalki, ki je razposajeno udarjala po tipkah. "Vendar želim, da ona o tem ne ve preveč podrobnosti."

Dogovorila sta se, in Mover je napisal na bel listič točen naslov kavarne, v kateri igra Ramon Marondini gosli vsak dan razven četrtkov. Burov je hlastnil po papirju in ga spretno vtaknil v žep. V tem se je Madalena naveličala brezmyselnega brenkanja in je priskakljala k njima. Gospod Mover je tedaj podajal gostu točno sliko svoje graščine o kateri pa seveda ni bilo ne duha ne sluha.

Madalena je z veseljem sledila njegovim besedam in se potapljala v brezmejni sreči bližnje prihodnosti.

Proti polnoči so lezli kazalci; Burov je stopil čez prag svoje sobe, potem pa pošepetal Madaleni:

"Ko odbije eno po polnoči, vas pričakujem!"

Zunaj je bdela oblačna noč. Zvezde so bile zavite v meglo, na izumrlih ulicah so boječe potrepetavale plinove luči. Tu in tam je bilo čuti peket konjskih kopit, pa je zopet legla tišina. Časih so se predramile v mestnih zvonikih ure, udarile po bronu in utihnile. S strahom je štela Madalena te udarce in pogledovala k Moverju, ki je globoko spal. Z ulice je sevala medla luč in ožarjala desno polovico njegovega obraza.

Ena po polnoči! Madalena se oprezno dvrga. Prišel je čas! Ko se splazi s postelje, se plaho bliža sosednjim vratom ognjena v plašč in tiho potrka.

"Evo me," je pošepetala ko je vstopila, "tu sem."

Burov se je zganil in se zaril s pogledom v blede obraz, ki se mu je bližal. Stegnul je izpod odeje desnico in razgret od prekipeljavajoče krvi hlastnil po v plašč ovitem telesu.

"Madalena!" je zaječal.
"Govorite!" se je opotekla ona kamor jo je bila pritegnila njegova roka in omahnula na postelji.

"Naj bo ta mračni prostor," se je zajedel Burov z usti v njeno oblačilo, "grobnica za vse, kar si bova izpovedala nocoj!"

"Ne tako," se ga je hotela ubraniti ona.

"Madalena! Ne pozabite kje ste in s kom ste!" jo je privil še tesneje k sebi detektiv.

"Kdo me lovi? Govorite! Kdo me hoče prodati?" se je uprla v njegovo telo ona.

"Besede ne smem prelomiti," je jecal Burov.

"Besede?"

"Da. Hočem vas pa rešiti in to bo dovolj ..."

"Rešiti? Mene je treba še rešiti?"

"Da, nekdo vas hoče izdati," je zmedeno govoril on in jo vedno tesneje privijal k sebi.

"Mesto v ječo, vas lahko spravim v oni zeleni Moverjev gaj ..."

"Človek!" je zaječala ona. "Vem, s kom imam opraviti, rotim vas pri Bogu ne izdajte me! Ne pahnite me znova v sramoto!"

Burov ni odgovoril. Preslab je bil, da bi premagal samega sebe ob vročem telesu mlade ženske, ki mu je bila že davno, še kot Marie Walner razpalila kri. Nocoj mu ne izpodleti! Poizkusiti hoče vse. Prišel je čas, ko svoji krvi lahko zadosti. Tu leži ob njem; sedaj jo ima — potem Bog vedi kdaj, ali sploh kdaj še pride v dotiko z njenim telesom.

"Madalena," je izblebetal, "recite mi, da me ljubite, samo nocoj, Madalena!"

Madalena se mu je hotela izviti, a njegove koščene roke je niso hotele izpustiti.

"Samo nocoj, Madalena! Samo nocoj!" je prosil kakor otrok in se zakopal z usti v njene prsi. Črnolaska je umolknila. Kaj naj stori? Pred njene oči so tedaj stopili resni obrazi. Tatica! ji vrže prvi. Vlačuga! pljune drugi v njo. Sedaj smo te ujeli! se nasmeje tretji. V ječo z njo! ukažejo vsi. Ob teh mislih se je Madalena stresla po vsem životu. Burov je človek, ki vse ve! On jo lahko edini reši, on ji lahko edini nudi pomoč.

"Madalena!" je zahropel tisti trenutek Burov, "v graščini je lepše kakor v hladni ječi. In povsod je lepše kakor v ječi!"

"Izdajte mi Judo!"

"Judo?" je kakor v sanjah ponovil Burov.

"Da, tistega, ki me hoče prodati."

"Madalena," se je nehote izdajal on, "vi niti ne slutite, kdo je vaš izdajalec!"

"Udam se vam — hočem pa preje vedeti kdo je nad menoj. Povejte! Rotim vas, ne mučite me naprej!"

"To je ... " Burov se je ugriznil v ustni. Ali naj ga izda? Da! mu je besedo! V njem se je bil boj, boj med krvjo in dano besedo. Njegove roke so greble po njenem telesu, kri je postajala od trenutka do trenutka močnejša. Že je hotel izblebetati, ko je zadnji hip v sosednji sobi nekaj zaropotalo.

"On!" je zaječljala črnolaska in odskočila.

"Pazite!" je šepetal Burov. "Stojite tu! Ako pride sem, bom govoril jaz."

Prisluhnila sta. V sosednji sobi se je spet pomiril. Mover, ki se je bil menda nerodno obrnil, je zopet globoko zahropel. Madalena je stopila na prag.

"Spi," je rekla, ko se je povrnila k detektivu.

Burov se je dvignil, razpel roke in se je oklenil.

V zvoniku je udarila ura dve po polnoči, ko je podlegel Burov svoji krvi. "Oni, ki vas hoče prodati je — Mover Majolly ..." ji je izblebetal detektiv.

"On?" je omahnila Madalena.

"Ako ne verujete v mojo besedo," je dejal detektiv, "se splazite v njegovo delovno sobo in pregledajte pisma ..."

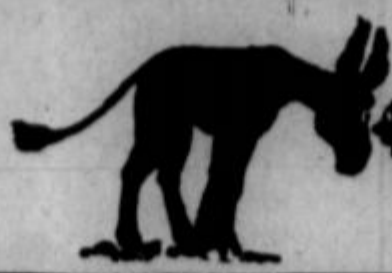
Tisti hip je hotela Madalena planiti k spečemu izdajalcu in ga na mestu usmrtiti. Pa jo je zadržal Burov. Zagrozil ji je, da ga ne sme izdati nikdar in nikoli. Naj stori, kakor ji je bil svetoval in ga šele na podlagi kakega pisma, ki ga bo prav gotovo našla — šele na podlagi tega dokaza naj se maščuje.

Madalena se je zgrudila na blazine. V tem hipu ji je bilo vse jasno. Sklenila je oprati svoje roke v njegovi kri. Spoznala je, kje se je skrivala lisica, ki ji je na tako galanten način odpustila vse. Odpustila ji je pobeg in — vse kar si je pred pobegom privojsila — tatvino draguljev, denarja in zlatnine. Kje bi se sicer našel človek, da bi se o vsem tem sploh ne maral zgovarjati? In on ni hotel o tem niti slišati!

"Juda!" je zaječala Madalena.

(Dalje prihodnjič.)

Ako se vam zdi Proletarec vreden, da ga ljudje čitajo, ga jim priporočite.

RESNIM IN PAMETNIM
V PRESOJO IN ZABAVODružba čistih mož, po domače
"častivci sv. Alojzija"

Samo Bog menda ve, čemu je dovolil, da so se slovenski socialisti tako "pokvarili"! Ne samo da niso socialisti, taki namreč, kakršne hočejo kobilovci, ampak imajo tudi druge napake.

Andrej Kobal, na primer nosi s sabo korobač, s katerim se bije, kadar ga hudobni duh zapeljuje v greh. Ne pa slovenski socialisti! Ta pakaza menda ni še nikoli čula o fantovski Marijini družbi, ali o društvu vernih mož. Ali pa se Andreju le meša, posebno v teh pasjih dneh, in enako v mrzlih, če se vso stvar natančno premisli.

Zakaj se Kobalu in njegovim prijateljem slovenski socialisti nič ne dopadejo? Ali morda zato, ker nečejo izrekat **globoke podaniške udanosti kralju Aleksandra, kakor jo izrekajo oni?**

Ali pa morda vsled tega, ker vzamejo slovenski socialisti delavsko gibanje tesno, ne pa kot kobilovci, ki se zvežejo s komunisti kadar bi se radi pripopali do jednotine kase. Drugeče ponujajo svoj prazni vpliv demokratom in republikancem ter flirtajo s klerikalci v Lemontu in pri sv. Štefanu?

"Mentalna spaka", katero urejuje propagandist sedanjega beogradskega režima, pokazuje tudi z julijsko številko duševno spakedranost njenega "intelektualca". Svojo duševnost je v imenovani številki sam prekrstil v "Mentalno spako". Pravi, da so taka spaka slovenski socialisti, toda pljunek je bušnil nazaj in se mu zalepil v obraz, kjer ostane.

Urednik Mentalne spake se je urinil s pomočjo čudnih podpornikov v šolo v New Yorku. "Prijatelji" ga rinejo dalje. Pokrbeli so mu tudi za reklamo, katero pa je napisal sam ter jo razposlal listom, češ, čudo prečudo, silna zmaga za naš mili narod, na naši univerzi bom predaval jaz, slovit študent, o krasni slovenski literaturi! Par urednikov v Clevelandu je pograbilo za raco in eden je v svojem narodnem navdušenju — ali pa iz kakih drugih nagibov — priobčil študentovo samohvalo z velikim črnim tiskom na prvi strani. Ker je bil dotičnik v šolah, bi moral pač boljše vedeti, kako je s takimi stvarmi, in kakšna morejo biti predavanja človeka, ki se ni uveljavil še v ničemer razen v hlevskem žurnalizmu. — V imenovani številki Mentalne spake odkriva Sodomo in Go-

moro slovenskega socializma ne da bi se bil izpremenil v solni stebel. Taki-le so socialisti po kobilovskem tolmačenju v njihovem listu:

"Na razpolago imam več pisem iz raznih slovenskih naselbin po Ameriki, kjer poznajo "pokret". Piscev ne navedem, grešnikov tudi ne, temveč samo grehe, ki ilustrirajo, kako daleč so zabredli slovenski profesionalni socialisti s svojo izobraževalno akcijo.

Naslednje je vzeto iz pisma prijatelja:

"Mi verjameš, da so "socialisti" slabši od Mussolinijevih fašistov. S slovenskimi socialisti ni mogoče izhajati. Ti sploh ne vedo, kaj je socializem, kakršen je bil v starem kraju."

Iz istega pisma:

"Vsi naši voditelji "socializma" verujejo v svobodno ljubezen. Poleg ljubezni, katero izkazuje neštetim ženskam, odkar se je razpočil, ima J. (voditelj pokreta) nekakšno bolezen, katere ne razume noben zdravnik. Pravijo, da je bolezen v zvezi z ljubicami."

V nekem drugem pismu berem naslednji opis nekega vodilnega pokretaša in obenem odbornika jednote. V klubu slovi kot mednarodni Notranjec, v jednoti nekak duševni socialistični vodja, pismo o njegovem življenju pa pravi:

"Žena ga je pustila, ker ni skrbel za družino, in ga je dala tudi zapreti, ker se je vlačil z drugimi ženskami. Prodali mu bodo vse in družina bo morala s trebuchom za kruhom ..."

O nekem stalnem dopisniku v slovenskem "socialističnem" tedniku piše drugo pismo:

"Srečo ima. Svojo komaj dorastlo hčerko je na skrivaj oženil s starim Italijanom, ki je najhujši sovražnik Slovencev. Starec je vreden nad petdeset tisoč dolarjev. Da je dobil mlado hčerko, je temu našemu vodilnemu socialistu poplačal vse njegove dolge, ker drugače bi mu bili vse prodali na "sherif sale". Ne ve pa še nobeden Slovencev, da je njegova hči, katera dela v prodajalni, poročena s starim Italijanom. Vse je bilo narejeno skrivoma radi denarja. Ta "socialistični" voditelj, ki tako prodaja svoje otroke, je kot Judež lškarijot."

Slovenec iz okolice Johnstowna, ki je v soc. gibanju že veliko storil med Slovenci v Ameriki, piše med drugim to zanimivost, ki pa je stara:

"Poslal sem dopis na list "Proletarec", v katerem sem med drugim prosil, ako so pri "Proletarcu" resni prav socialisti, pošteni in resnicoljubni možje, naj priobčijo moj dopis. Kaj mislite, da so natisnili? Samo par besed. Ne vem, kakšen socializem je to? Nekateri ljudje imajo vso pravico napadati, blatiti, ne da bi imeli podlago za to, napadane pa ne dobi prostora v listu, da bi se branili."

Zopet v istem pismu:

"Poznam socialistične ideje od 16. leta, a nikakor ne kaj takega, kot slikajo naši samopoklicni voditelji, ki bi morali prijeti za pošteno delo, ako bi se za peljanim ljudem odprle oči. Tedaj bi tudi "Proletarec" izginil s površja."

To je vsebina pisma, a poleg vsega se skoro v vsakem dobi tudi sledeče:

"Vse kar nam vrnejo za zmerjanje in obrekovanje, katerega oni nazivajo "socialistični nauk", je kolekta. Ta ne preneha nikoli. Nadlegujejo nas pri družtvih za izobraževalno akcijo ali prosvetno matičico, kot jo sedaj nazivajo. Prosjajo nas za prispevke v obrambni sklad za škandal, katerega povzročajo z "Zarjo" v Clevelandu. Geslo, ki nikdar ne preneha, je: Dajte, pomagajte naši kolekti!"

In tako dalje."

Pod to spako je podpis "FIX". Imen socialističnih "pokvarjencev" ne NAVAJA. Le namiguje. Čemu ne z imeni na dan? "Fix" pravi, da je "pokretaški socializem" popačen tako, da je Marksovega socializmu podoben ravno toliko kot je kamela podobna konju. Njemu je hudo zaraditega, zato ves ogorčen konstatira:

"Pravi socialist pa se lahko strese pred takim pokretašem, ne zato, ker se ga boji, pač pa zato, ker vidi mentalno spako."

Način "Svobodinega" razkrievanja (?) socialistov je bezniski, sploh tak, kakršnega se poslužujejo pokvarjeni ljudje iz nižin. Tja spada tudi avtor prej navedenega zmazka.

On piše, ali oni pišejo zoper nas, ker jim je žal, da ne morejo po svoje zaprisegati milih rojakov za udanost kroni, ali prodajati njihove glasove, ali se igrati z interesi podpornih organizacij, v katerih bi radi

imeli absolutno oblast. Namesto, da bi se borili inteligentno, se počutijo domače le v gonju in rezultat je velika mentalna spaka.

Za tako pisanje v "Svobodi" so odgovorni njen predsednik Frank Vidmar, Frank Pavlič, "Fix" in kajpada tudi njen alojzevski urednik Andrej Kobal ter drugi v njihovem krožku.

Njim v korist je, da dvignemo imenovani list iz greznice, ali bolj jasno rečeno, iz gnojnične jame. Ako ne, bodo za posledice sami odgovorni. In teplo bodo njih, ne tiste, katere blati njihov "intelektualec".

Kidati gnoj ni najboljšje opravilo. Ali če treba se bom lotil nekaj časa tudi tega, pa bodo ljudje videli, kaj in kdo so "mentalne spake".

Čakam.

imeli absolutno oblast. Namesto, da bi se borili inteligentno, se počutijo domače le v gonju in rezultat je velika mentalna spaka.

Za tako pisanje v "Svobodi" so odgovorni njen predsednik Frank Vidmar, Frank Pavlič, "Fix" in kajpada tudi njen alojzevski urednik Andrej Kobal ter drugi v njihovem krožku.

Njim v korist je, da dvignemo imenovani list iz greznice, ali bolj jasno rečeno, iz gnojnične jame. Ako ne, bodo za posledice sami odgovorni. In teplo bodo njih, ne tiste, katere blati njihov "intelektualec".

Kidati gnoj ni najboljšje opravilo. Ali če treba se bom lotil nekaj časa tudi tega, pa bodo ljudje videli, kaj in kdo so "mentalne spake".

Čakam.

Priredbe klubov
J. S. Z. in drugih
soc. organizacij

JULIJ.

FOREST CITY, PA. — Izlet članstva kluba št. 10 v prijateljev v nedeljo 12. julija.

CLEVELAND, O. — Piknik okrajne organizacije Socialistične stranke v nedeljo 26. julija na Rybak's grovu.

AUGUST

CLEVELAND, O. — Piknik kluba št. 27 JSZ in poveske zborna "Zarja" v nedeljo 2. avgusta na Pintarjevi farmi.

GIRARD, O. — Piknik kluba št. 222 JSZ dne 8. avgusta na običajnem pikniknem prostoru.

CHICAGO, ILL. — Moon-light piknik soc. pev. zbora "Sava" v soboto 15. avgusta na Keglovem vrtu v Willow Springsu.

DETROIT, MICH. — Piknik kluba št. 114 v nedeljo 16. avgusta na Travnikarjevi farmi.

SEPTEMBER.

STRABANE, PA. — Predavanje v klubu št. 118 JSZ v nedeljo 6. sept. v dvorani dr. št. 138 SNPJ.

WAUKEGAN, ILL. — V nedeljo 6. septembra velik izlet slovenskega in drugega jugoslovankega delavstva pod pokroviteljstvom soc. klubov in društev Prosvetne matice, spadajočih v wisconsinsko-illinoisko Konferenco JSZ.

OKTOBER.

CHICAGO, ILL. — Dramska predstava kluba št. 1 v nedeljo 25. oktobra v dvorani ČSPS.

NOVEMBER.

CLEVELAND, O. — Petnajstletnica pevškega zbora "Zarja", odsek kluba št. 27 JSZ, na Zahvalni dan 26. novembra, združeno s koncertom.

CHICAGO, ILL. — Koncert "Sava" v nedeljo 29. nov., dvorana ČSPS.

DECEMBER.

CHICAGO, ILL. — Dne 31. dec. Silvestrova zabava kluba št. 1 v Lawndale Masonic Temple.

(Tajnike klubov prosimo, da nam sporočijo datume svojih priredb, da jih uvrstimo v ta seznam.)

Martin Baretinc & Son

POGREBNI ZAVOD

324 Broad Street

Tel. 1475. JOHNSTOWN, PA.

Anton Zornik

HERMINIE, PA.

Trgovina z mešanim blagom.

Peči in pralni stroji naba posebnost.

Tel. Herminie 2221.

PROGRESIVNOST PROGRESIVCEV

Senator Wm. E. Borah iz države Idaho je že dolgo na glasu kot eden najglavnejših progresivcev. Udeležuje se konferenc, katere sklicujejo progresivni senatorji in drugi politiki, ter sestankov progresivnega krila republikanske stranke. Na vprašanja, ako je za ustanovitev tretje stranke, odgovarja, da ne. Njegovo mnenje je, da progresivci lahko delujejo v republikanski stranki. Borah je na tej sliki na desni. Na levi je bivši senator J. W. Hart.

OGLAŠEVALCE V PROLETARCU

vam priporočamo v naklonjenost. Ako vam lahko postrežejo enako dobro kakor drugje, zaslužijo, da jih patronizirate! Povejte jim, da vas veseli,

ker oglašajo v Proletarcu

Jugoslovenska socialistična zveza
PRIDRUŽENA SOCIALISTIČNI STRANKI
 Naslov: Jugoslav Federation, S. P.
 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Eksekutiva Socialistične Stranke:
 Morris Hillquit, New York, N. Y., predsednik; Daniel W. Hoan, Wisconsin; James O'Neal, New York; Alfred Baker Lewis, Massachusetts; Lilith Wilson, Pennsylvania; Jasper McLevy, Connecticut; James H. Maurer, Pennsylvania; Meta Berger, Wisconsin; Jos. W. Sharts, Ohio. — Eksekutivni tajnik Clarence O. Senior.

Glavni urad: 2653 Washington Blvd., Chicago, Ill.

Tajništvo J. S. Z.:
 Tajnik: Charles Pogorelec, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Eksekutiva J. S. Z.:
 Frank Alesh, Peter Kokotovich, Geo Maslach, Filip Godina, Fred A. Vider, Joško Oven, Frank Zaitz.

Nadzorni Odbor J. S. Z.:
 Sava Bojanovich, Donald J. Lotrich, Blaž Novak.

Prosvetni Odbor J. S. Z.:
 Anton Gardon, Ivan Molek, John Rak, Chas. Pogorelec, tajnik.

Nadzorni Odbor Slov. Sekcije J. S. Z.:
 Frank Margolla, Angelina Zaitz, Frank Udovich.

"Proletarec"
 glasilo in last slovenske sekcije JSZ.

UPRAVNI ODBOR PROLETARCA: John Olip, predsednik; Fred A. Vider, podpredsednik; Frank Alesh, tajnik; Donald J. Lotrich, blagajnik; Vinko Ločnikar, Joško Oven, Anton Gardon, nadzorni odbor.

Urednik: Frank Zaitz. Upravnik: Chas. Pogorelec.

IMENIK KLUBOV:

- ILLINOIS**
- Št. 1, CHICAGO.—Tajnik-blagajnik Peter Bernik, 3204 S. Karlov Ave. Organizator Frank Zaitz. Zapisnikar Vinko Ločnikar. Zboruje vsaki četrti petek v mesecu ob 8. zvečer v dvorani SNPJ.
- Št. 3, OGLESBY.—Tajnik-blagajnik John Pohar, Box 63. Organizator John Hotko. Zapisnikarica Christina Nadvešnik. Seja vsako 3. ned. v mes. ob 7. zvečer, pri Fr. Dušaku.
- Št. 4, LA SALLE.—Tajnik-blagajnik Peter Banich R. 1. Organizator Math. Vogrich. Zapisnikar Joseph Novak.
- Št. 20, CHICAGO.—Tajnik-blagajnik George Maslach, 837 Fuler-ton Ave., organizator Sava Bojanovich, zapisnikar Sava Bojanovich, zapisnikar Geo Maslach. Zboruje zadnje soboto v mes. zvečer v svojih prostorih, 2250 Clybourn Ave.
- Št. 45, WAUKEGAN.—Tajnik-blagajnik Anna Mahnich, 624 Helmholz Ave. Organizator Martin Judnich. Zapisnikar Rudolph Skala. Zboruje vsako tretjo nedeljo v mesecu v Slov. nar. domu.
- Št. 47, SPRINGFIELD.—Tajnik Joseph Ovea, 1841 S. 15th St. Organizator Anton Per; zapisnikar Julia Krmelj. Seja vsako 4. nedeljo v m. ob 3. pop. v Slov. nar. domu.
- Št. 50, VIRDEN.—Tajnik-blagajnik Frank Horsch, Box 681.
- Št. 224, PULLMAN.—Tajnik P. Verhovnik, 10138 Wentworth Ave., Chicago, Ill.
- INDIANA**
- Št. 41, CLINTON.—Tajnik Ignac Spendal, Box 340. Organizator Partol Oblak, zapisnikar John Skof. Seja zadnje nedeljo v mesecu.
- KANSAS**
- Št. 21, ARMA.—Tajnik-blagajnik Anton Sular, Box 27. Zapisnikar Martin Gorenc. Organizatorji: Arma, Anton Sular; Franklin, Louis Markovich; Breezy Hill, Math Uelpič; Gross, John Kustelj; Cockerill, Joseph Pillich. Redne seje se vrše vsako drugo nedeljo ob 2. pop. v Moose Hall, Arma.
- MICHIGAN**
- Št. 114, DETROIT.—Tajnik-blagajnik Peter Kisovec, 8995 Sherwood Ave. Organizator Peter Benedict. Zapisnikar Franjo Kuhovski. Seja vsako tretjo soboto v mesecu ob 8. zvečer na 116 W. 6 Mile Rd.
- Št. 115, DETROIT.—Tajnik-blagajnik Frank Cosen, 15326 Woodingham Dr. Organizator Jos. Anžiček, Ant. Anžiček in Frank Klančnik ml. Zapisnikar Anton Steffler. Zboruje vsako prvo nedeljo dopoldne v Slov. del. domu, 437 Artillery Ave.
- OHIO**
- Št. 2, GLENCOE.—Tajnica Albina Kravanja, Box 66. Seja vsako tretjo nedeljo dopoldne pri tajnici.
- Št. 9, POWER POINT.—Tajnik Jacob Bergant, R. D. 2, Box 19, Lisbon, O.
- Št. 11, BRIDGEPORT.—Tajnik Jos. Snoy, R. F. D. 1, Box 7. Zapisnikar Tony Kravanja. Organizatorji Frank Matko, Louis Gorenc in Frank Blažnik. Seja vsako 3. ned. v mes. društveni dvorani.
- Št. 25, POWHATAN POINT.—Tajnik-blagajnik John Merzel, Box 844. Organizatorji Frank Šabec in John Krall. Zapisnikar John Kasravec. Seja 1. ned. v mes. ob 10. dop.
- Št. 27, CLEVELAND.—Tajnik-blagajnik Joseph A. Siskovich, 1009 E. 74th St. Organizator Louis Zorko. Zapisnikar August Komar. Seja vsaki prvi petek ob 7:30 zvečer in vsaki tretjo nedeljo ob 2:30 pop. v Slov. nar. domu.
- Št. 28, NEWBURGH.—Tajnik-blagajnik Anton Železnik ml. 8818 St. Catherine Ave. Frak Škočaj organizator. Zapisnikar Joseph Lever. Seja prvo sredo v mes. v Slov. del. dvorani na Prince Ave., ob 7. zvečer.
- Št. 49, COLLINGWOOD.—Tajnik-blagajnik Louis Zgonik, 723 E. 160th St. Zapisnikar Vincent Zgonik. Organizator Frank Barbich. Seja vsako 1. ned. v mesecu v Slov. del. domu.
- Št. 95, PINEY FORK.—Tajnik Victor Omeitz, Box 246. Organizator John Crnjavich, zapisnikar Nace Zlemberger.
- Št. 222, GIRARD.—Tajnik-blagajnik John Kosin, 1006 State Street, organizator. John Tancek,

- zapisnikar Anton Dobrovec. Seja vsako 2. ned. v mesecu ob 10. dop. v Slov. domu.
- Št. 232, BARBERTON.—Tajnik-blagajnik John Jankovich, 464—4th St., N. W. Organizator John Jankovich, za Kenmore Jos. Jereb. Zapisnikar Lovrenc Frank. Seja vsako 2. ned. v mesecu ob 10. dop. v dvorani dr. "Domovina" na 14. St.
- PENNSYLVANIA**
- Št. 5, FRANKLIN-CONEMAUGH.—Tajnik Adolph Krašna, Box 33, Park Hill. Zapisnikarica Mary Zabric. Organizatorji za Parkhill: Frank Podboy; za Franklin-Conemaugh: Frank Jančar in Albina Mrak; za Bon Air: Ignac Groznik; za Moxham: Stefania Zalar in Anton Ukmar; za Gabria City: Ilja Bubalo. Seja vsako 3. nedeljo v mes. ob 2. pop. v Slov. izob. domu v Franklinu.
- Št. 10, FOREST CITY.—Tajnica Jennie Zaitz, Box 924.
- Št. 13, SYGAN.—Tajnik Frank Urešitz, Jr., Box 546, Morgan, Pa. Blagajnik Lawrence Kavčič. Zapisnikar Frank Pustovrh. Organizatorji: za Sygan John Wirant, za Cuddy, John Jenko. Zboruje tretjo nedeljo v mesecu v dvorani dr. št. 6, SNPJ., ob 10. dop.
- Št. 17, GRAYS LANDING.—Tajnik Tony Zupančič, box 861, Point Marion, Pa.
- Št. 19, BURGETTSTOWN.—Tajnik Anton Jeram, Box 12.
- Št. 30, CENTRAL CITY.—Tajnik-blagajnik Martin Zalar, Box 137, Rockingham. Organizatorja Venc Malovec in Paul Les. Zapisnikar Martin Zalar. Seja prvo nedeljo v mesecu pri M. Zalarju na Rockinghamu.
- Št. 31, IMPERIAL.—Tajnik-blagajnik Frank Auguštin, Box 303. Zapisnikarica Alojzija Perper. Organizatorji: Frank Perper, Margaret Jamnik in John Godeša. Seja prvo nedeljo v mes. ob 2. pop. v Slov. domu.
- Št. 32 WEST NEWTON.—Tajnik Jos. Jovan, R. F. D. 2, Box 108.
- Št. 69, HERMINIE.—Tajnik Anton Zornik, Box 202.
- Št. 118, CANONSBURG.—Tajnik-blagajnik Louis Bartol, Box 35. — Strabane; organizatorji John Terčelj, in M. Tekavec. Zapisnikar John Koklich. Seja vsako 1. nedeljo v mes. ob 10. pop. v dvorani druš. SNPJ.
- Št. 127, KRAYN.—Tajnik-blagajnik Joe Volčjak, Box 103.
- Št. 131, PITTSBURGH.—Tajnik-blagajnik John Ban, 241 - 57th Street. Organizator in zapisnikar John Ban. Zboruje vsako drugo nedeljo ob 4. pop. v Slov. domu.
- Št. 175, MOON RUN.—Tajnik Jack Tomec, R. D. 10, Box 191, Crafton, Pa. Seja vsako drugo ned. v mes. ob 3. pop. v dvorani S. p. društva.
- Št. 178, LATROBE.—Tajnica Mary Fradel, 1004 Alexandria St.
- Št. 184 LAWRENCE.—Tajnik Louis Britz, Box 34.
- WISCONSIN**
- Št. 37, MILWAUKEE.—Tajnik-blagajnik Frank Polčnik, 1238 S. 23rd St. Organizatorja L. Alper in K. Podjavoršek. Zapisnikar Joseph Ule. Seja vsaki drugi četrtek v mesecu.
- Št. 180 WEST ALLIS.—Tajnik-blagajnik Anton Demšar, 822—85th Ave. Zapisnikar John Zupan. Organizator Joseph Radel, st. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9. dop. v Kraljevi dvorani.
- Št. 235, SHEBOYGAN.—Tajnik-blagajnik Chas. Chuck, 1310 So. 7th Street. Zapisnikar Anton Simenc. Organizator John Resnik. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 10. dop. v Fludernikovi dvorani.
- WYOMING**
- Št. 15, SUBLET.—Tajnik in organizator John H. Krasinik, Box 165; zapisnikar Fr. Krusich.
- ČLANI AT LARGE**
 X. Y. Z. (2).
 John Petrich, Youngstown, O.
 Frank Klun, Chisholm, Minn.
 Frank Kovach, Nanticoke, Pa.
 N. Y.
 George Smrekar, W. Aliquippa, Pa.
 Anton Blažnik, Fontana, Calif.
 Henrik Pečarič, Nanticoke, Pa.
 Fr. in Cecilija Lipar, Steward, N. Y.

Wise One
 "No, certainly not," said a woman to a tramp who had knocked at the door and begged for food. "Go away at once or I'll call my husband."
 "He ain't at home," said the tramp.
 "How do you know that?" asked the woman.
 "Cos a man what marries a woman like you is only at home at meal-times."

K. in Mary Erznöžnik, Red Lodge, Mont.
 Paul Chesnik Toronto, O.
 Max Martz, Buhl, Minn.

KONFERENCA J. S. Z.
 ŠT. 1, ZAPADNA PENNSYLVANIA.—Tajnik Jacob Ambrozich, Box 286, Moon Run, Pa. Organizatorji: John Terčelj in Geo. Smrekar. Pub. odesk: Frank Wirant (Sygan); Frank Samsa, Canonsburg.

Št. 2, OHIO.—Tajnik Louis Zorko 1118 E. 66th St., Cleveland, O. Organizatorji Karl Trinajstič, Jos. Lever in Anton Jankovich.

Št. 4, severni ILLINOIS in WISCONSIN.—Tajnik Anton Gardon, 2315 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill. Organizatorji: za Milwaukee, Tony Kamnikar; Waukegan, Vinko Pink; Chicago, John Rak.

Št. 5, zahodni OHIO in WEST VIRGINIA.—Tajnik Joseph Snoy, R. F. D. 1 Box 7, Bridgeport, O. Organizatorji: Martin Pirce, Glencoe; Louis Gorenc, Bridgeport; Nace Zlemberger, Piney Fork.

Tajnik klubov ter Konferenca prosimo, da naj nam vse spremembe v odborih in naslovih točno sporoče, da bo imenik vedno popoln.

The Consumer Pays
 (From Consumers' Research, by permission.)

Roughly, the proportions of the selling price of automobiles which go into production and sales are as follows: 1/3 to the factory for making the car; 1/4 to the tire and accessories makers; 1/4 to the dealer; 1/4 to advertising. This gives an idea of how much might be saved the consumer if automobiles could be marketed on the same basis as navy beans or granulated sugar in bulk, where all the advertising and part of the dealer's wastes (such, for example, as sitting around palatial showrooms, waiting for customers) should be squeezed out.

Only about five per cent of the selling price is labor cost. If the employees of the factory worked without wages, it would in some cases call for no readjustment of the price of the car, distribution expenses being so large as practically to mask large changes in cost of production.

Ameringer's Tour
 Plans to use Oscar Ameringer, editor of the American Guardian, on an autumn speaking tour in Iowa, were worked out at a meeting called by I. S. McCrillis, state secretary, in Des Moines. Fifty people have volunteered to cooperate in working to make the tour a success.

The capitalist system of production and exchange has become a curse upon us all, and is fettering the free development of the human family.—G. Moore Bell.

Reports and Comments

Terroristic Methods or Intelligence?
 The Slovenes in Chicago are a small group of people, very much divided. Some are churchgoers, others are indifferent and many of them do considerable quarreling. The main causes of strife are fraternal orders in which they are supposed to be brothers and sisters, and not fanatical partisans.

There are quite a few Socialists and Socialist sympathizers among the Slovenes in Chicago, which is a good thing. They, of course, are very much disliked by the non-socialists who attack the former with every means possible. They even threaten their so-called enemies with physical attacks. We hope that they will not let anyone of their tribe degrade to the level of the Sicilian Mafia. Honest, upright thinking people can fight intelligently without threatening each other

with physical force. Savages, thick-shelled nuts and those who want to use fists, and not brains, try to attain their aims through the Hill Billy methods. Spoiled kids, drunken good-for-nothings—and sometime a self-degraded lawyer — enjoy annoying people on the streets or wherever they meet them, but thinking, respectable people never do that.

No one is perfect. Everybody has his faults. But why try to be worse than one really is?

The boys that are inclined to quarrel may do so if they think that is the best form of entertaining. But they could at least try to do themselves a credit by quarreling as intelligently as possible. Better still, let's try to argue things out in a proper way and allow the best and most reasonable side to win.

A reader.

If a litter of puppies had the rabies, they would be immediately drowned by their owner. Why doesn't Uncle Sam do away with this mother of misbegotten puppies who breed nothing but graft and corruption? It is up to the people of this country to abolish such laws that do more harm than good. The only way out is to demand the repeal of the prohibition law.

Ruth Zabric, Conemaugh, Pa.

Young Socialists at Annual "Jamboree"
 Young Socialists from every part of the country will be brought together at Reading, Pa., July 11th and 12th in their second annual "jamboree", a period of thoughtful discussions plus a lot of fun and frolic.

"Youth—Onward to Socialism" is the slogan for the conference. Discussion topics will include "Youth and Industry", "Youth and War", and "Youth and Education."

Addresses, followed by discussion periods, will be given by Alfred Hoffman of the United Textile Workers, William E. Bohn of Rand School, Jesse H. Holmes of Swarthmore College, James O'Neal of the New Leader, August Claessens of the New York Socialist Party, and J. Henry Stump, mayor of Reading. Discussions will be led by the following: Lester Shulman, Denver; Pearl Greenberg and George Smerkins, Chicago; Gus Tyler and Abe Belsky, New York; M. Hart Walker, Newark; Hy Fish and Talbert White, Cleveland; William F. Quick, Jr. Milwaukee.

The "jamboree" will include a tour through the city, with special emphasis given to the work of the Socialist administration, together with athletic events, dancing, and camping.

Prohibition-Bootleg-Crime

Sometimes, men in great sorrow and trouble change suddenly from tears to laughter. What is the cause of this? Perhaps we can suggest something similar to the man that stood beside the ruins of his house laughing wildly and when questioned, said, "I laugh because it is all so dash perfect. My house burned down, my whole family burned up, the barn caught on fire and all the horses within were burned to death. I have just heard that my bank has failed, and this morning my dog ran away. Why shouldn't I laugh! What good would crying do?"

The prohibition, bootleg and crime situation is beyond tears and groans. Uncle Sam is contemplating his faithful mother hound "Prohibition" and her collection of pups and this is what he says about her: "She is very fond of her children. I can't get rid of a single one of these pups as long as she lives." What Uncle Sam means is this:

There were born to mother prohibition eleven pups. Her face cannot conceal the real character of her litter as each is plainly marked with a fitting name. Her first pup is the bootlegger followed by hijackers as second and bandits as third. Gunmen came fourth and have established a profitable industry. The fifth are, kidnapers who seize business men and profiteers and gather their millions undisturbed. The dope peddler is her sixth pup. He brings in goods from China and elsewhere in consignments of a million dollars. Eight and the ninth are the black mailers and the racketeers. These two are among the fattest of prohibition pups. Distillers of poisonous whisky and gangsters hold themselves at the service of all the other prohibition puppies and complete the list.

When a dog introduces a lot of John Obluck, 902 W. Mineral St. Meets every second and fourth Friday of the month at the S. S. Turn Hall.

Branch No. 114, Detroit, Mich. — Secretary Agnes Oblock, 8683 Sherdone Ave. Meets every second Friday of the month at 116 W. 6 Mile Rd.

All secretaries are asked to report any changes of officers and meeting dates.

Our Press, Cal.

"The Socialist Voice" of Fresno, Cal., is the latest addition to the party press. It is a live little sheet, combining news of the Socialist movement with propaganda articles. Each of the first two issues has contained a blank form of application for party membership.

Roster of English Division of Branches JSF.

- Branch No. 1, Chicago, Ill. — Secretary John Rak, 3639 W. 26th St. Meets every second Thursday of the month at the lower SNPJ Hall.
- Branch No. 5, Johnstown, Pa. — Secretary Frances Langerholc, 518 Linden Ave. Meets every fourth Thursday of the month at the Franklin Boro Hall.
- Branch No. 27, Cleveland, Ohio. — Secretary Rose Sumrada, 1261 E. 59th St. Meets every second Thursday of the month at the SND on St. Clair Ave.
- Branch No. 37, Milwaukee, Wis. — Secretary John Obluck, 902 W. Mineral St. Meets every second and fourth Friday of the month at the S. S. Turn Hall.
- Branch No. 114, Detroit, Mich. — Secretary Agnes Oblock, 8683 Sherdone Ave. Meets every second Friday of the month at 116 W. 6 Mile Rd.
- All secretaries are asked to report any changes of officers and meeting dates.

GIRLS HELD IN DEATH ROW OF PRISON WITH CONDEMNED MEN IN CELLS BELOW

Inmates, All in Their Teens, Accused of Burning Dormitories at Institution for Delinquents, Where They Say They Suffered Ill Treatment

(1) Death row, in which the girls are incarcerated; (2) a scene during the trial showing one defendant taking a defiant puff of her cigarette on the way from jail to courtroom; (3) exterior view of Central State prison at Raleigh, N. C.; (4) Miss Nell Battle Lewis, defense attorney.

Twelve girls are held "incommunicado" in "death row" of North Carolina's central state prison. Their only neighbors are several condemned negroes in the tier beneath awaiting the electric chair.

The girls, however, are not condemned to death. They are 12 of the 16 accused of firing two dormitories at Samarand, institution for delinquent girls. "Death row" of the central state prison happens to be the only fireproof section—and the girls, in the past, have set afire any place of incarceration not fireproof.

All in their teens, the girls are accused of having started a blaze at Samarand, destroying two dormitories with a loss of \$50,000, setting fire to the Robeson county jail and then to the Moore county jail, with comparatively little financial loss.

Could Have Been
 While the girls have not been condemned to death, 14 were indicted in Moore county on a charge of first degree arson, which is a capital offense in North Carolina. By agreement between the solicitor and defense attorneys, the charge was reduced to second degree arson, to which the accused pleaded guilty.

The climax of the three-day trial came when Nell Battle Lewis, defense attorney and nationally known writer, presented evidence to show that the girls had been punished beyond human endurance at Samarand.

Not infrequently, one or more of them had been whipped with a stick while forced to lie down on a "whipping rug". Solitary confinement in rooms infested with vermin was another torture mentioned.

Four Mentally Defective
 As the young defendants listened to Miss Lewis' sympathetic appeal for them, tears came, some wept outright. They were pictured as underprivileged, four of them adjudged by a psychiatrist as seriously defective mentally—unwanted by their families since their very birth.

The girls were stunned by the sentence of Judge Michael Schenk of 18 months to five years in the state penitentiary.

The last rampage of the girls before they were brought to trial set the whole state agog and the legislature finally passed a bill making them special charges of the governor.

Tales of a violent fight with pocket knives during one of the fires reached the front pages. A barber was cut on the arm. The fire hose was turned on the rebels.

That was in the Moore county jail. "Some of us were plenty wet. But that story is all wrong," said one girl, vivacious and pretty.

"That barber got cut jumping out a window and only two had knives and they wouldn't cut. The jailor's wife had promised us to see about letting us go upstairs and dance. She

went down and forgot to come back. We called and couldn't get anybody so we set the bunk on fire to get somebody up here." The "here" was the 7x12 cell with iron bars on three sides and a concrete wall on the other.

"When the firemen came and turned the hose on us we got mad. A crowd had come, too. We had to do something to entertain them, so we broke out a few windows. Just pushed them out with our hands. It's easy."

"We just felt mean."

Long Time in Solitary
 That is as near as any of them can analyze their outbursts. Some of them spent as much as two years at Samarand, part of that in solitary confinement under what they described as "terrible conditions".

They wanted freedom. They wanted silk stockings, cheap silk underthings, "swell" dresses, excitement, thrills. Denied most of them, they found that setting a fire brought the crowds that gave them the thrill of providing rare entertainment—exhibitions that satisfied their stifled longings.

Now they are in "death row", miserable condemned negroes their only neighbors.

And, as a result of the girls' revolt, the Samarand board of managers has decided to abolish whipping. —Carolyn L. Reynolds, Central Press Correspondent.

TO LEARN ABOUT PRESENT SOCIAL PROBLEMS READ

UNEMPLOYMENT AND ITS REMEDIES

By HARRY W. LAIDLER
 104 pages price 15c
Socialism
WHAT IT IS AND HOW TO GET IT
 By OSCAR AMERINGER
 32 pages price 10c
The A B C of Socialism
 By FRED HENDERSON
 16 pages price 10c
One Billion Wild Horses
 By STUART CHASE
 24 pages price 10c
 Literature agents!
 Send for the quantity prices.
SOCIALIST PARTY of AMERICA
 2653 Washington Blvd. Chicago, Ill.

Sheep and Wolves to Fraternize

"And so I asked the sheep and the wolves to have a conference together to decide how to have better pastures for the sheep and better mutton for the wolver." (Extract from Matt Woll's latest Bedtime Story for the National Civic Federation.)

Mr. Woll and maybe some of the rest of you won't think this sentence a fair summary of this proposal for an economic conference between captains of industry and the workers. But it's just about as fair as one sentence can be. Both employers and workers suffer for the time being from depression. The principal cause of the depression, however, was the exorbitant profit taking of the owners. Profits, as Professor Hayes of Ohio State University has pointed out, were the nemesis of prosperity. The interests of the bosses in profits and of the workers in wages are opposite. You cannot keep the profit system and end either cyclical or technological unemployment. A society of workers must own collectively the basic things that it needs to make planning effective.

Has Served its Purpose

Plutocrats denouncing their own puppydog politicians as responsible for the evils afflicting the nation and the world is certainly high class humor if ever there was such a thing; for if the polities haven't handed the world to the plutes on a golden platter, then men can no longer believe their eyes and all their senses, including the sixth.

"Nobody," of course, "is to blame for the evils of capitalism," not even the capitalists. Capitalism, like cannibalism, is but a stage in social evolution. The blame comes when the system, having served its purpose, men insist on keeping its corpse about the house. They who serve the dead are personally responsible for the evils inflicted on the living; and the living will not long consent to be afflicted by ghouls.—The Industrial Democrat.

The Hooverian Revelation

At Indianapolis Herbert Hoover committed himself to capitalist chaos, the latest protective tariff and all, and then had the nerve to call his vision of a future spurt of prosperity an American plan!

Meanwhile the railroads want 15% increases in rates. (The shippers do not!) Coal miners in Western Pennsylvania. Northern West Virginia and Southeastern Ohio are in what is virtually a spontaneous revolt against starvation. Millions of the unemployed are near despair, and Hoover has no plan.

How can anyone have a plan for the wellbeing of the nation who has to think piecemeal of what the railroads want, of the sickness of the coal industry and the plight of the farmers? And how can anyone plan for these things in terms of the wellbeing of the workers as producers and consumers as long as the interest of the profit takers is put first, as it must be under the capitalist system? —Norman Thomas.

Peace Sentiments in Schools

Former Secretary of State Kellogg, who is at present a member of the world court and one of the authors of the so-called multilateral peace treaty, urges that sentiments of peace be taught in educational institutions.

It seems strange how much protestations of fidelity to peace are indulged in, but when it comes to action the dominant sentiment seems to be militaristic among political leaders. Many of the schools and colleges have compulsory courses in military training and the legislatures uphold the attitude such training reflects.

The sincerity of many peace advocates is seriously questioned. They talk big about peace but always support the expansion of military institutions. The world is today cursed with larger armies and other war machinery than when the last great slaughter was precipitated.—Minnesota Union Advocate.

HIGH STANDARD OF VOTING

The New York state bureau of women in industry reports that women's wages are being "sharply lowered" and that the woman wage worker is compelled to "adjust her life to lower standards of living." A higher standard of voting will help prevent a lower standard of living, is a good Socialist slogan. —The New Leader.

SEARCHLIGHT

By DONALD J. LOTRICH

The Cook County Socialist Party voted to affiliate with the Farmer-Labor Party of Illinois last Thursday at a membership massmeeting. For some reasons the decision can be heralded as a good move. But we are inclined to believe that any such affiliation will be at the expense of the Socialist Party. If the sentiment of the Farmer Labor Party aspirants is favorable today, while the world is in chaos, while twenty million workers are idle, while millions are hungry, will they continue to hold the same viewpoint when the depression subsides? We do not mean to hold a hostile attitude towards the Farmer-Labor Party men but the experiences of the past have taught us a costly lesson and we do not want our comrades to go thru the same process again. Our Party must, by all means, be friendly with any Labor movement but somehow it will mean that our comrades, active in the Farmer-Labor Party, will not be able to devote as much time to the Socialist Party as they otherwise could. Goodness knows, there is plenty of work in the Socialist Party. Yet, if this will mean the beginning of a genuine Labor Party then we will be consoled. But we have seen too many old party politicians abuse the privileges of progressive groups with the result that more harm than good was accomplished. That's why we are pessimistic.

Looks like the European countries will be given a years vacation on their war payments and it looks like the capitalists of the world are banking on this moratorium to re-establish prosperity. All of the big capitalist governments consume so much money on war past and future and so bankrupt are some of the nations of Europe, particularly Germany, that the moratorium will serve the same purpose as a pulmotor on a drowning person. President Hoover in suggesting the vacation for the warring countries knew that something had to be done to avoid a catastrophe for Germany and the rest of Europe. Now they are again kidding him that he has gone to rescue Europe while his own countrymen are in dire need. But conditions here are not quite bad enough for capitalism to throw out the lifeline to its desperately starving humans. We are only going thru a period of readjustment where they must throw you out of work to knock the wages down. Then they will start the wheels of industry and take you back at a much lower wage. What would you say if we would ask Mr. Hoover and his silent Cal and all the rest of the bunkers to go take a "moratorium" for the next five years and let the workers place men into office who will know how to put thru a five year reorganization plan.

Henry Wales of the Chicago Tribune had written so much on Russia that he should receive the assignment to cover the Golden Gate and St. Peter. But we are afraid that he wouldn't find any bad things to write about up there and since that is about all he knows how to do he'd lose his job. Did Henry ever look for any good things in Russia? We expected him to be at least half decent even if the score of the game was against his class. Then again his stories wouldn't draw with all the muckrakers who have tried to bury Russia long ago. All of Russia is acclaiming their "plan". They expect to complete it in four years which is one year earlier than originally figured. Yet here is Henry Wales and the mighty Tribune saying

S. P. in Florida

Two meetings addressed by Comrade August Claessens in Tampa had several hundred each in attendance. Several party members have been added, and excellent contacts have been made for further activity. J. J. Patton, 1101 East Lloyd St., Pensacola, has been elected to the National Committee.

COSTUME.

"What are you going to wear at the opera?"
"A big diamond tiara," answered Miss Cayenne.
"What has that to do with music?"
"If I can make them stop and look, I don't care whether they listen or not."

MORE ENGLISH
ARTICLES ON PAGE 7.

Our Doings Here and There

By JOHN RAK

In the past weeks, very few articles appeared in the English columns of Proletarec from our contributors of the English Divisions JSF. The Cleveland comrades have been absent for some time; likewise have the Milwaukee comrades fallen down in this respect. With the exception of D. J. Lotrich who writes weekly articles in the Searchlight column, our Detroit comrades are the most steady contributors. From time to time, we have the youngsters of Johnstown reporting their activities in our English columns. However, it is understood that in the summer months, the activity among members slackens due to vacations and hot weather and picks up again in the winter. But nevertheless, some of our time should be spared to read, write and agitate just as well in the summer months for the Socialist movement.

Comrade Anton Vicić has spent a few days in Springfield, Illinois, soliciting subscriptions. He writes that several of the people, with whom he had spoken upon his arrival to the capitol city, doubted if he could get four new subscribers. To date, he is already credited with 29 new readers for Springfield. This is a great deal more than 4 as the pessimists had predicted. The result attained by comrade Vicić shows that he has the ability, and with the cooperation of the comrades they increased Proletarec's circulation considerably in Springfield. Various other cities of Southern Illinois will be visited, and we kindly ask our friends and readers to cooperate with Mr. Vicić in this work.

At the last conference of our branches and lodges affiliated with the E. D. of the Illinois and Wisconsin district, held on Decoration Day in Chicago, its delegates decided to sponsor

a picnic in its behalf on Sunday September 6. This affair will take place in Waukegan at Mozina's Park. The arrangement committee plans many interesting features to take place of which will be announced more in detail in future articles.

Branch No. 10 JSF of Forest City, Pa., will give an outing on Sunday July 12 near Pleasant Mount. All comrades and friends are invited. A good time is assured. The admission is free.

Sunday, July 26, Pioneer Lodge No. 559 SNPJ will hold their annual picnic at Sterziner's Grove, Willow Springs. The committee in charge has planned to sponsor many new features to take place at their picnic this year. As in the past, they will also give away a large amount of valuable gifts to the winners participating in their many events. Fifty cash gate prizes will be given to the holders of the lucky admission tickets. An athletic program is also being prepared. Dancing will begin early in the afternoon to the music of Johnny Kochevar and His Merry-Makers. Admission 35c in advance and 50c at the gate.

The regular meeting of the English Division of branch No. 1 JSF Chicago, will be held on Thursday evening July 9, at the lower SNPJ Hall. At our last meeting, a very good attendance was had and many important problems were discussed. The committee for lectures, debates and social events promises to have something interesting discussed that night, as well as other amusements. All members are asked to be present and also invite a friend along and have them join our club. Let's see how many new members we can nominate at this meeting.

WEEK-END BARRIERS

FRAGMENTS

Who said the world isn't getting better? The divine injunction, "work not and neither shall thou eat," is already faithfully obeyed by some seven million Americans and their dependents.

Speaking of dependents reminds me that the family used to be composed of father and so and so many dependents. Now they are all dependents.

A good provider nowadays is a man who knows the addresses of all the soup kitchens and charitable agencies of the city.

If there is still a reward for abstinence there will be a bumper crop of millionaires before long.

More rugged individualism. Once upon a time, there was a bunch of promoters who made wads of money inducing Congress to give them a strip of land 20 miles wide from the Missouri river to the Pacific ocean for building a railroad.

What about it? Well, the land is still there. So is the Missouri river and the Pacific ocean and before long Congress will meet again. Now get busy. — Oscar Ameringer.

Calvin Coolidge says that "The brains of the country" need a rest. The brains of millions have been at rest and many have been buried since he began serving his daily mush.—New Leader.

Latest reports from Washington bring the happy news that President Hoover is heroically following his advice given at Valley Forge. He is preserving his character in the hope that the starving will follow his example. — New Leader.

Taxes and Good Intentions

A good many victims of the present economic crisis soothe their sufferings by blaming President Hoover for the inactivity of the government in relieving distress. Without a doubt the same people would be blaming a Democratic President, if the Democrats were now in power. Such an attitude, however, has no value or justification. It is extremely doubtful if Hoover is completely devoid of the milk of human kindness; but if he were, he would prefer to have prosperity, if for no other reason than that the unemployed people are hard to manage politically. On the other hand, no matter how kind or well intentioned a politician he may be, he is always forced to consider the effect of his intentions upon Taxes.

Taxation is elementary yet, since liberals and others who should know better, consistently ignore it, a brief outline of the subject may be of value. Of the total national income about one-seventh goes to defray the expenses of the government. To meet this expense we have two kinds of taxes; those which everybody pays, food, clothes, rent, gasoline, cigarettes, etc., and those which the rich pay,—corporation, inheritance and income taxes. The burden of the former falls especially on the workers; for example, a salesman, who uses his automobile pays more in gasoline taxes than a millionaire who merely drives to and from his office. Justice, however, demands that taxes should fall on people according to their ability to pay, having always in mind not how much a person pays, but how much he has left. A tax of five dollars on a twenty dollar a week income means a lower standard of living, a tax of 75% on a person who inherits five million dollars has no such harmful effect.

Now the workers form a large majority of the votes and their strength could very easily back up the justice of their case. The rich, however, have found a way to checkmate this strength by giving campaign contributions, i. e. protection money, to both old parties. Just as law violators pay money to old line politicians to break the law unmolested, so the rich pay millions into the campaign chests of the Republican and Democratic parties in order not to pay billions in taxes, that they should.

This fact explains why social legislation, though vitally needed has almost no chance of passing. The old party chiefs, who collect campaign funds also know they cannot for example, take a thousand dollar campaign 'gift' from a corporation, raise its tax bills by twenty thousand and then hope to get any more contributions in the future. We see then why after almost two years in which more than twenty million people have been on the verge of starvation nothing has been done to relieve this great suffering. Instead Congress and the states legislatures have spent all their efforts in keeping down the taxes of their rich backers—putting the tax burden upon the rest of the people wherever possible.

The policy of trusting in the good intentions of politicians has failed completely, the only way now left lies thru the Socialist Party, not merely because the record of Socialists in office proves that they can be trusted, but primarily because the campaign funds of the Socialist Party are paid by Workers. Thus Socialists when elected are not afraid of the power of the rich and can do what the most progressive Republicans and Democrats dare not do; namely pass necessary social legislation and make the rich pay for these measures.

A. H. Kalish, Editor of the Young Socialist.

Bad Results of Depression

The Hebrew Orphan asylum of New York reports a 16 per cent increase in the number of children cared for by the institution. More than 60 per cent of the children in the asylum have both parents living. The heavy influx of children into child-caring institutions reflects the alarming disintegration of family life resulting from the economic depression.